

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 42 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, prili 2o. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Za enotno narodno obrambo.

Le blaziranec ali ignorant more trditi, da nam narodne obrambe ni več treba. Vsakdanji dogodki doma, na mejah in v ugrabljenih nam delih naše domovine pa kriče po obnovljeni in intenzivni obrambi. Toda kako udeležujemo svojo obrambo? Dvakrat na leto se hipno predramimo: ob obletnici nesrečnega koroškega plebiscita in prav tako žalostne rapalske pogodbe. Pa še za to zdrnilo je treba krepkega sunka v časopisju. Nekaj površnega zanimanja za bližnje kroge nudi tudi vsakoletno glavno zborovanje »Družbe sv. Cirila in Metoda« ter »Jugoslovenske Matice« — o ostalih manjših obrambnih organizacijah pa navadno niti ne vemo, kdaj zborujejo.

Tudi letošnja obletnica koroškega plebiscita je rodila par ogorčenih članov in skromno protestno zborovanje; pravkar se delajo priprave za obletnico rapalske pogodbe, nakar bomo zopet eno leto brezbržno dremali.

Povodom letošnje obletnice koroškega plebiscita je izšel v »Slov. Narodu« nad vse vspodbujevalen članek »Zanimanje narodne dolžnosti«. V članku je vsem idealnim rodoljubom najbolj ugajal ta-le stavek: »Odločno zahtevamo, da se celokupno naše manjšinsko vprašanje postavi enkrat širokopotezno na dnevni red in da se čim prej pristopi k ujedini vseh naših narodnoobrambnih organizacij, o čemer se je že govorilo na nekem zboru (ne samo enkrat, temveč že opetovano! Op. pisca.), da si ob obletnicah koroških in rapalskih plebiscitov in pogodb ne bomo delali očitkov ter obupavali nad svojim rodom.«

Najbrž se ne varam, ako slutim v avtorju tega res lepega članka prav istega gospoda, ki se je glasom poročila na letošnji glavni skupščini D. C. M. v Celju »glede združitve obrambnih društev v polnem obsegu pridružitve referentu«.

Kaj pa je govoril v tem oziru referent (glavni blagajnik D. C. M.)? Izjavil je: »V zadnjem času se je razpravljalo v časnikih, pa tudi na zadnjem pokrajinskem zboru »Jugoslovenske Matice« o združitvi vseh narodno obrambnih društev. Potrebno se mi zdi, da pojasnim k temu stališču, katero zavzema odbor »Družbe sv. Cirila in Metoda«. Združitve narodno obrambnih društev se nam ne zdi potrebna, pa tudi ne oportuna. Naša družba je najstarejša narodna — obrambno društvo ter brez samohvale, ponosno zre na svoje dosežke delovanja. Po svojih pravilih je družbe namen vsestransko podpirati in pospeševati slovensko šolstvo ter v ta namen ustanoviti in vzdrževati slovenske otroke šole in otroške vrtce ali jih pomagati ustanovljati in vzdrževati, nastavlja učitelje, dovoljuje podpore in nagrade ter izdaja primerne spise in knjige. Namen »Jugoslovenske Matice« je pospeševanje gospodarskih in kulturnih interesov Jugoslovenov v tujini. — »Gospodarski zvon« ima namen, zanimati se za težnje in narodni obstanek naših v tujini državi živčih koroških bratov. Vsako teh društev ima svoj namen, ki je začetan v društvenih pravilih. Vsa ta narodna — obrambna društva morajo torej paralelno delovati drugo zraven drugega, ne da se eno v delokrog drugega. Naša družba ne čuti nobene potrebe, da bi se združila kot najstarejša obrambno društvo s kakim obrambnim društvom, ne glede na to, da ima tudi nekaj vezane glavnice, ki so testamentarno strogo določeni za našo družbo in je zato vsak tak predlog, in naj prihaja od katerekoli strani, neumljiv. Ako pa katero društvo meni, da samo ne more izhajati, svobodno mu ustavi svoje delovanje (samozavest, ki meji precej na cinizem! Op. pisca.), naša družba pa tega povoda nima. Mi želimo, da vsako naše obrambno društvo v smislu svojih pravil krepko deluje; kdor ne simpatizuje z delovanjem »Družbe sv. Cirila in Metoda«, naj je vsaj ne ovira z nepotrebnimi in neumestnimi predlogi v njenem delovanju.«

Na ta način seve nikoli ne pridemo do enotnosti v narodni obrambi. Premagati bo treba zastarele nazore in

Vladna kriza na mrtvi točki.

Nervoznost takozvane parlamentarne večine traja dalje. — Nove izmišljotine vladinega tiska o državnem puču. — Obtožbe klerikalnih in demokratskih ministrov. — Diference v demokratskem klubu.

— Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Kakor smo že včeraj kratko javili, ni na političnem horizontu beležiti nikakih važnejših dogodkov, ki bi potisnili stacionarno, skoraj na mrtvi točki se nahajajočo vladino krizo naprej na desno ali na levo. V takozvani parlamentarni večini je zavladalo zelo nervozno razpoloženje, katero se osobito odraža v današnjem jutranjem vladnem tisku, ki zopet sega po demagoških sredstvih, obmetava opozicijo z najgršimi psovkanji in je v borbi za ohranitev vladine moči začela znova ponavljati razne izmišljotine o nameravanem »državnem puču«. Vladin tisk je začel razširjati vesti, da pripravljajo radikali s samostojnimi demokrati pravo krvoprelitje med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Opozicijski nacionalni blok sprejema te napade s hladnokrvnostjo in z borbeno pripravljenostjo. Vladin tisk očita radikalom korupcijo, na drugi strani pa radikali marljivo zbirajo material, ki bo osvetlil, kakšno korupcijo v prilog vladnim strankam uganjajo še vedno v demisiji se nahajajoče vlade.

Najvažnejši dogodek poleg odložitve plenarili se narodne skupščine je bila včerajšnja avdiencia Ljube Davidovića, ki je trajala snoči od 17. do 18. Za časa avdiencie so bili v ministrskem predsedstvu zbrani vsi odstopivši ministri. Vlada je precejšnja nervoznost, ker so se širile vesti, da dobi g. Ljuba Davidovič mandat za sestavo nove poslovne vlade. Zato so z velikim interesom čakali politični krogi na izid te avdiencie. Po končani avdienci je g. Davidovič resignirano izjavil novinarjem: »Nimam mandata!«

V ministrskem predsedstvu je nato g. Davidovič obvestil člane vlade, da je krona samo izrazila željo, naj se v bloku vladnih strank popolnoma razbistrijo odnosi do HRSS. To še vedno ne znači, da pride na površje kombinacija, ki so jo takoj začeli širiti vladni krogi, da pride do rešitve krize s sestavo nove vlade L. Davidovića. Položaj je danes kljub tem vestem še vedno negotov in nobena stranka vladinega bloka ne more s sigurnostjo ugotoviti, da bo kriza rešena po gotovih intencijah.

Značilno je destvo, da vlada med strankami parlamentarne večine precejšnje nasprotstvo, čeprav skuša vladin tisk s izjavami »položaj večine je čvrst« javnosti prikriti vsa nesoglasja. Radičevci so zahtevali, da se mora izvoliti finančni odbor. Trdovratno so zagovarjali zahtevo, da mora skupščina delati tudi brez kraljevega ukaza, ker je skupščina suverena korporacija. Vladin ožji blok ni mogel sprejeti te zahteve, ker je uvidel, da pride v konflikt s parlamentarnimi običaji in jasnimi določili skupščinskega poslovnika.

V radikalnih vrstah je opažati pomnoženo aktivnost. Radikali zbirajo zadnji čas vse sile za odločen korak proti odstopivši vladi. Kategorično izjavljajo, da se taka vlada dalje ne more vzdržati, da tudi druga kombinacija pomisleke. Opetovano se je skušalo doseči zblizanje potom glavnih odborov, a se je vselej razbilo, dasi želi pretežno večina članov tu kakor tam zblizanje. Poskus naj bi se napravil preko central. Brez vplivanja in pritiska naj bi poslane najdelavnejše podružnice D. C. M. in J. M. svoje zastopnike k anketi, ki naj odloči, ali se izvrši združitve in na kakšen način.

Pod katerim imenom naj nato nastopi enotna organizacija? Ne glede na starost in zasluge, ki jih ima D. C. M., bi govorili praktični ozirali za »Jugoslovensko Matico«, ki je razpredena po celi naši državi ter ima vsled tega moralno in gmotno oporo pri vseh treh delih prebivalstva. Pri tem pa ni potrebno, da bi se eliminiralo ime splošno vpeljane in priljubljene D. C. M., temveč bi se naj ohranila družba pod dosedanjim imenom v združenju organizacij, n. pr. kot šolski odsek. Kot tak bi

slovne vlade ne more priti v vpoštev in da je edini izhod — volilni mandat. Obenem radikalni klub zbira material in sestavlja obtožbe proti bivšim demokratskim ministrom in proti klerikalcem. Obtožba proti prometnemu ministru Antonu Sušniku je podpisana. Ta obtožba je klerikalne poslance zelo razburila. Obtožba navaja tudi manipulacije s humanitarnim fondom prometnega ministristva. V glavnih črtah je sestavljena obtožba proti bivšemu demokratskemu ministru za socialno politiko M. Ž. Jovanoviću. Obtožba navaja zlorabe, ki jih je zakrivil ta minister pri izvedbi pogodbe s Českoslovaško za izvoz 500.000 kg svinjskega mesa in masti. Pri tem je bila država zelo oškodovana. Obtožen bo tudi dr. Voja Marinković radi afere subotičke klavnice. Obtožbe se bodo še nadaljevale.

Glede »državnega puča« je značilna interpelacija radikalnega poslanca in bivšega ministra Krste Miletića, ki jo danes vloži na notranjega ministra. Interpelant navaja, da je bila v noči od 21. na 22. t. m. postavljena pred njegovo stanovanje orožniška straža. Orožnik je bil popolnoma oborožen. Kakšen namen je imela straža, interpelantu ni znano, smatra pa, da se je skušalo omejati njegovo osebno svobodo in kretanje. Interpelant zahteva od notranjega ministra, da mu pojasni misterij te straže, kakor tudi »misterij o puču«, ki se je baje pripravljala te dni. Zahteva od notranjega ministra tudi pojasnilo, zakaj je bila vsa beogradska policija z orožništvom vred v omenjeni noči v pripravljenosti.

Za slučaj, da vlada odgovori na to interpelacijo v eni prihodnjih sej narodne skupščine, računajo radikalni krogi s tem, da se razvije zelo zanimiva in obširna debata o »pripravih za državni puč«, ki bo v marsičem pojasnila vladine spletke in ovrgla izmišljene vesti, razširjene v gotovih vladnih listih.

Zadnje dni se razvijajo v Davidovičevem demokratskem klubu tudi dogodki, ki kažejo na znatne difference med dvema, v tem klubu obstoječima strujama. V klubu se je pojavilo proti politiki g. Davidovića veliko nezadovoljstvo, poslanci ostro kritizirajo njegovo politiko in današnja »Politika«, ki je o razmerah v tem klubu točno informirana, omenja, da je prišlo do ostrega konflikta med g. Ljubo Davidovičem in dr. Vojo Veljkovićem, ki je veljal doslej za najboljšega prijatelja in svetovalca Davidovičevega. Posledica tega spora je bila, da so se odnosi med obema voditeljema zelo ohladili.

TRGOVINSKA POGAJANJA MED ČESKOSLOVAŠKO IN AVSTRIJO.

— Dunaj, 23. oktobra. (Izv.) Českoslovaška trgovinska pogajanja ugodno napredujejo. Obstojne še vedno nekatere difference glede carinskih postav za tekstilno, steklarsko in keramično blago. Trgovinska pogajanja ne bodo zaključena pred 1. novembrom.

se ji naj tudi prepustilo dosedaj pridobljeno premoženje nadalje upravljati. Na sličen način bi se lahko spojil v enotno organizacijo tudi »Gospodarski zvon« kot odsek za Koroško, event. še klub »Soča«. Vsak teh odsekov bi naj imel svoj ožji odbor in primerno zastopstvo v centralnem vodstvu.

Poglavitno zmedo in nevoljo povzročajo dosedanje dvojne ali celo trojne podružnice. Posebno podeželski člani mrmrajo, češ, namen je končno eden, čemu razne podružnice? Ako bi se torej dosegla spojitve, bi bile v Sloveniji le ene vrste obrambnih podružnic. Vse denarne prispevke bi sprejemala centrala, ki bi morala prevzeti tudi vse tekoče stroške, torej tudi za šolstvo.

Treba je le resne volje, samozatajevanja, idealnega naziranja in podrediv vseh osebnosti velikemu skupnemu cilju.

Proti HRSS se uporabi zakon o zaščiti države?

Potovanje Stjepana Radića v inozemstvo?

»Zagreber Tagblatt« je včeraj objavil daljšo informacijo o potovanju Stjepana Radića v inozemstvo. List med drugim veli:

»Danes ob 22. dopoldne je prispel iz Beograda posl. dr. Krnjević ter je vodstvu HRSS podal situacijsko poročilo. Strankin predsednik Radić je izjavil našemu uredniku, da je s situacijo zelo zadovoljen in da neče odpotovati v inozemstvo preje, predno se ne razčisti kriza. Kakor je (Radić) iz prvega vira izvedel, sta Francija in Velika Britanija dale jugoslovenski vladi na zelo delikatnem načinu vedeti, da je v interesu prijateljskih zvez, da se ne opušta pot konsolidacije razmer v Jugoslaviji. Daje je Radić izjavil, da je povabljen v Pariz in London, toda hoče popreje počakati na razvoj razmer v skupščini ter odpotuje koncem novembra najpreje v Davos k svojemu zetzu (Svica) in od tam nato v Pariz in London. Rekli so mu tudi, da ga v Londonu sprejmejo lepše, kakor Čičerina.«

»Zagreber Tagblatt« javlja iz Beograda daljše situacijsko poročilo, ki naglašja:

Večina parlamenta, t. j. veliki del radikalne stranke, kakor tudi Radićeva stranka, se zavzema za volitve tako, da se taktika Pašičeve skupine v trenutku popolnoma krije z ono Radićeve stranke. Pašičeva skupina in radičevci so trdno prepričani o prihodnjem povečanju svojih strank. Reaktiviranje Davidovičevega kabineta je po mnenju gotovih političnih krogov izključeno. Pašič-Pribečičeva skupina se že pripravlja na nove volitve. Ena prvih odredb, ki bodo sledile, bo odredba o uporabi zakona za zaščito države proti Radiću in Radičevi stranki. Kakor je vaš dopisnik zanesljivo iz teh krogov izvedel, se imajo takoj aretirati ne samo Stjepan Radić, če pravočasno ne pobežne v inozemstvo, temveč tudi vodilne osebnosti Radićeve stranke, tako člani Radičevega poslanskega kluba, kakor tudi člani glavnega vodstva in voditelji stranke na deželi.

Zagoneetni akt o volilnem mandatu.

— Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Nekateri politični krogi še vedno razmišljajo vprašanje, kdaj je g. Ljuba Jovanović kralju vrnil mandat za sestavo koncentracijske vlade. Iz zanesljivega vira doznava vaš dopisnik, da je g. Ljuba Jovanović v resnici vrnil mandat že v noči od 20. na 21. t. m. Glede zagoneetnega akta o volilnem mandatu krožijo različne verzije. Skupščinski predsednik g. Ljuba Jovanović je izjavil sotrudniku radikalnega »Vremena« o tem aktu tole:

V velikem nizu netočnih vesti, ki so se širile te dni o mojem delu in o delu drugih političnih oseb, zabeleženo je bilo v listih tudi, da je Nj. Vel. kralj odpisal na mene pismo, v katerem mi naroča, da v imenu radikalnega kluba pripravim ukaz o razpustu narodne skupščine in da je to pismo dospelo na g. Ljubo Davidovića. Tu obstoja vse kakor veliko nesporazumljenje. Res sem iz dvorne pisarne prejel tisti čas neki akt. To ni bilo kraljevo pismo, namenjeno meni, niti na koga drugega. Nj. Vel. kralj sploh meni ne piše pism. Kolikor mi je znano, takih pism ne pišejo niti drugi vladarji političnim ljudem. Da je to res, lahko pričata g. Ljuba Davidovič in v Dragotin Pečič, ki sta razločno videla, kaj je bilo v onem zavoju iz dvorne pisarne.

Enotnost vojnega poveljstva Male antante.

— Praga, 23. oktobra. (Izv.) Poveljnik českoslovaške vojaške šole, francoski general Jamet objavlja v »Vojaškem Obzorniku« daljšo vojaško študijo o potrebi enotnega vodstva za armade držav Male antante. Omenja

pomankljivosti, ki so nastale v vodstvu armad med svetovno vojno ter zahteva organizacijo celokupnega gospodarskega življenja za slučaj vojne. Za nikogar ni nikaka tajnost, da so države Male antante zvezane po obrambnih pogodbah, ki zahtevajo obenem njih spolnopolnitev z vojaškimi konvencijami. Mi še ne vemo, če bodo te konvencije uredile vprašanje enotnega vodstva, ki je nujno potrebno.

Vladina »Tribuna« je obenem objavila statistiko o mirovnem in vojnem stanju armad Male antante. Českoslovaška ima v miru 150.000 mož pod orožjem, v vojni postavi 1 milijon, Jugoslavija ima sedaj 135.000, v vojni 1 milijon in Romunska sedaj 125.000, v vojni 2.400.000 mož. K učinkovitemu stanju armad Male antante je treba računati tudi Poljsko, ki ima v miru 230.000 mož, v vojni 2 milijona. Mala antanta s Poljsko razpolaga v slučaju vojne najmanj s 6 milijoni močno armado in je torej činitelj, s katerim se mora računati v mednarodnem političnem svetu.

Borzna poročila. Dinar v Curihu Din 7.50.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG:

Skorete, 13 mm, polna mera, paral., 600 kom., od 30 cm šir.: 600 kom., 33 cm: 600 kom., 36 cm, fco. meja, denar 800; javor, rezan les, 20—100 mm, od 18 cm širine naprej in 2,5 m dolžine naprej, fco. meja, blago 1150; orehovi krliji, od 2 m naprej, od 30 cm naprej prem. prsne mere, fco. nakladalna postaja, za 100 kg, denar 100; brusni les po lesnih uzanih ljublj. borze, fco. nakladalna postaja, 4 vag., denar 220, blago 230, zaključki 220; skorte, 13 mm, od 16 cm širine naprej, 2%, 15 cm paral., fco. meja, blago 720.

ZITNI TRG:

Pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 380; pšenica, bačka, par. Ljubljana, blago 435; koruza, bačka, pariteta Ljubljana, blago 335; oves, bački, par. Ljubljana, blago 320; fižol, ribničan, čiščen, b/n, fco. Postojna, na trans., blago 610; fižol, ribničan, orig., fco. Ljubljana, denar 460; fižol, prepelčar, čiščen, b/n, fco. Postojna, trans., blago 575; fižol, prepelčar, orig., fco. Ljubljana, denar 460; fižol, mandolan, orig., fco. Ljubljana, denar 350; fižol, rjav, orig., fco. Ljubljana, denar 350; laneno seme, po vzorcu, fco. Ljubljana, dobava do 15. novembra, 2 vag., denar 680; blago 700; zaključki 700; pšenična moka, bačka, »0«, bas., fco. Ljubljana, na blago 615; pšenična moka, bačka, »0«, dom. bas., fco. Ljubljana, blago 605.

EFEKTI.

2½% drž. renta za vojno škodo 110—113, 7% invest. pos. za l. 1921/21, tobačne srečke iz leta 1888/70—74, Celjska pos. 209, Ljubljanska kreditna banka 220—230, Merkantila banka 122—127, Prva hrv. št. 920—918, Slavenska banka 93, Strojne tov. in liv. 130—148, Trboveljska prem. dr. 450, Zdržene papirnice 120, 4½% kom. zad. drž. bke. 90, 4½% zast. l. k. drž. bke. 17.

Zagrebska borza.

Dne 23. oktobra. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 13.45—13.55, Praga 207.10—210.10, Pariz 362.50—367.50, Newyork 69.70—70.70, London 315.50—318.50, Trst 304.50—307.50, Dunaj 0.0987—0.0998. Valute: dolar 68.50—69.50, lira 301.50—304.50, češka krona 207.

Efekti: 7% invest. pos. 1921/21—64, 2½% drž. renta za ratnu štetu 111—112, Ljubljanska kreditna banka 215—222, Centralna banka 29—32, Hrv. esk. bka. 108—109, Kreditna banka, Zgb. 106—108, Hipotekarna banka 56—58, Jugobanka 101—103, Praštedion 915—917, Slavenska banka 85—87, Eksploatacija 90—92, Drava d. d. Ostjek 240—250, Šečarana, Osijek 825—830, Isis d. d. 69—72, Nihag 68—70, Gutman 730—740, Slavonija 69—70, Trboveljska 440—450, Union, paromlin 450.

INOZEMSKA BORZE

— Curih, 23. okt. Današnja borza: Beograd 7.50, Praga 15.50, Dunaj 0.00735, Pariz 27.50, Milan 22.60, London 23.42, Berlin 1.235, Newyork 519.75.

— Trst, 23. okt. Borza: Beograd 33.10—33.20, London 103.50—103.70, Pariz 120.25—120.75, Newyork 22.95—23.05, Curih 442—444, Dunaj 0.0323—0.0326, Praga 68.30—68.70.

— Dunaj, 22. okt. Devize: Beograd 1026—1030, London 320.000—321.000, Milan 3082—3094, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3717—3733, Praga 2117—2127, Curih 13.660—13.710. Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1017—1023, češka krona 2102—2118, lira 3055—3075.

Volilni mandat P.P. — edina kombinacija.

Potrnost v klerikalnih krogih. — Davidovičeva avdijenca. — Nikola Pašić ozdravel. — Prvi podpredsednik skupščine dr. Maček v konfliktu s kazenskimi zakonom.

— Beograd, 23. oktobra. (Izv. Ob 12.30.) Razvoj splošnih političnih dogodkov, ki so merodajni za nadaljni razplet krize, gre v ono smer, ki kaže na to, da je edini izhod iz krize — volilni mandat. Današnji dogodki še bolj podprejo načrte radikalov, ki odklanjajo vsako kooperacijo z vladinim blokom in vztrajajo pri svoji zahtevi, da je treba apelirati na narod, da poda da svojo sodbo o rešitvi notranje-političnih problemov.

Dopolodne so bile važne konference; drugače je bilo v parlamentu dokaj mirno. V ministrskem predstvenstvu so se zbrali načelniki vladnih strank Ljuba Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho, dr. Voja Marinković, Dragotin Pečić in dr. Kosta Kumanudi. Zelo dolgo so razgovarjali o krizi. Po tej konferenci okoli 10.30 je odšel Ljuba Davidović na dvor, kjer ga je sprejel Nj. Vel. kralj v daljši avdijenci. Avdijenca še vedno traja. Rezultat te avdijence pričakuje beogradska javnost z veliko nestrpnostjo. Pred dvorom je zbrana velika množica ljudi, ki rado-vedno čaka povratka g. Davidoviča.

Na stanovanju g. Nikola Pašića so se danes dopolodne sestali Ljuba Jovanović, Marko Trifković, Marko Gjurčić in drugi ugledni radikali, kakor tudi vodja samostojnih demokratov posl. Svetozar Pribičević. Na tem sestanku so razpravljali zadnje formalnosti za kombinacijo glede volilnega mandata.

Potirjuje se danes opoldne vesti o ostrem konfliktu, ki je izbruhnil v Davidovičevem demokratskem klubu. Radi razvoja krize je nastopilo ostro nasprotje med Davidovičem in dr. Veljkovićem.

Politični krogi vedno bolj podčrtavajo okolnost, da je vsaka kombinacija, razun volilna vlada, brez vsakih šans. Davidovičevi demokratje sami ne taje da pride koncem tega tedna Pašić-Pri-

bličevićeva volilna vlada na površje.

Klerikalci, ki skušajo v Beogradu igrati vlogo mirnega opazovalca in ohraniti funkcijo nepristranskega sodnika, so postali sedaj zelo potrti in presenečeni. V svojih organih in pri svojih intimnih somišljenikih ne prikrivajo nevolje, jeze in ogorčenja, ki je goje proti generaliteti in radikalom. Pisava klerikalnega tiska je bila danes povsod premet kratkim komentarjem, ki ugotavljajo, da so klerikalci počeli operirati z najbolj demagoškimi sredstvi proti svojim sovražnikom, katerim ne morejo priti do živga, ker so se popolnoma blamirali s svojim prometnim ministrom. Nekateri krogi tudi opozarjajo na klerikalno politiko glede prostih železnih kart.

Na volilne faktorje je napravil najslabši utis demonstrativni odhod radičevcev, ki so sredi skoraj korporativno zapustili Beograd. Tudi vloga dr. Mačka kot prvega podpredsednika narodne skupščine je zelo delikatna. Dr. Maček oziroma vse ostalo skupščinsko predstvenstvo razun Ljube Jovanovića, ni bil do danes sprejet na dvoru. Ta oficijelni sprejem se je zavlekel iz razloga, ker je dr. Maček storil dejanja, za katera mora osebno odgovarjati pred sodiščem v smislu kazenskega zakona. Njegov septemberski sestanek z boljševiškiimi emisarji na Dunaju je povsem ugotovljen.

Danes dopolodne je bil v svojih prostorih zbran radikalni klub. Klubu je bilo naznanjeno, da je njega predsednik g. Nikola Pašić ozdravel in da pride danes popoldne ali jutri v klub, kjer poda poslanecem kratek pregled o političnih dogodkih.

Dočim vlada v krogih nacionalnega bloka popolen optimizem, narašča v bloku režimovskih strank depresija in obupanost. Vladin blok je propadel s svojimi kombinacijami.

dopuščal je celo blagoslovljanje fašistovskih praporov.

— Trst, 22. oktobra. (Izv.) »Agenzia Stefania« javlja iz Rima, da je vrhovni poveljnik narodne milice, general de Bono, naslovil na ministrskega predsednika pismo, s katerim podaja ostavko na svoje mesto. Ministrski predsednik Mussolini se je generalu zahvalil za izkazane zasluge, izjavljajo, da jemlje demisijo z obžalovanjem na znanje. General de Bono bo predlagal za guvernerja italijanskega Somali otoka.

FRANCIJA OFICIJELNO PRIZNAVA RUSIJO.

— Pariz, 22. oktobra. (Izv.) Francoska vlada je danes odposlala v Moskvu brzojavko, s katero Francija priznava sovjetsko vlado de jure, s pridržkom, da se francoska vlada ne odreka pravic napram francoskim državljanom, bivačojim v Rusiji.

Ministrski predsednik Herriot je v finančnem odboru poslanske zbornice kratko pojasnil, pod katerimi pogoji je Francija priznala rusko sovjetsko vlado de jure.

FRANCIJA IN VATIKAN.

— Pariz, 22. oktobra. (Izv.) V finančnem odboru je ministrski predsednik Herriot podal mnenje francoske vlade o kreditih za vzdrževanje vatičanskega posaništva. Po mnenju ministrskega predsednika je to posaništvo nepotrebno.

Finančni odbor je nato sklenil črtati povisane kredite za francosko posaništvo v Vatikanu z 20 : 12 glasovanjem.

Uredba o državnih upokojencih.

(Epilog.)

Pred nami leže »Službene Novine« z dne 15. oktobra 1924, št. 236, ki prinašajo tako željno pričakovano »rešenje« ministrskega sveta o novi uredbi draginjskih doklad za upokojence.

Naredba pomeni v obče pač korak naprej k definitivni rešitvi vprašanja državnih upokojencev, dasi je pot do zadovoljivega zaključka še dolga.

Omenjata se v uredbi le osebna in rodbinska doklada.

Dočim je zadnja ostala ista (po 5 D dnevno) kakor je bila do sedaj, je osebna povisana; sicer zmerno, a povisana je vendar. Tako je n. pr. znašal (za uradništvo) do sedaj najnižji znesek osebne doklade za Ljubljano po 12 Din dnevno, po novem znaša pa od sedaj naprej po 32 Din, torej za 20 Din na dan več. Ni baš veliko, a nekaj je že.

Seveda veselje žal ne traja dolgo. Ta znesek 20 Din se namreč takoj skrči samo na 13 Din, če pomislimo, da so dobivali »penzioneri« po starem tudi še stanovanjsko doklado, ki je znašala v najnižjem znesku za Ljubljano dnevno po 7 Din. In dvomljivo je, če ta stanovanjska doklada še nadalje obstoja!

Nova naredba ne omenja v ničemer stanovanjskih doklad. Na drugi strani sicer ne pravi, da stara naredba ne velja več, rabi le besedi »izmena« in »doduna«, to se pravi, nova naredba »iz-

preminja in dopolnjuje« staro naredbo, a je ne odpravlja, to je razveljavlja.

Iz teh okoliščin bi se dalo sklepati, da stanovanjske doklade niso v ničemer izpremenjene oziroma odpravljene, marveč da še vedno veljajo. To pa tem bolj, ker je pač namen naredbe izboljšanje položaja »penzionerim« in ne poslabšanje. Položaj bi se poslabšal, če bi »penzioneri« ne dobivali več stanovanjskih doklad in tudi povisek bi se zelo skrčil. Sicer pa mislimo, da morajo tudi »penzioneri« kje stanovati.

Vendar se bojimo, da naša finančna oblast ne bo hotela ali smela priznati še nadaljnje veljave stanovanjskih doklad, ker je nova naredba res tozadevno nejasna in pomanjkljiva. V tem slučaju »dobrote« nove naredbe zelo, zelo skržijo in za Ljubljano bi znašal »povisek« v najnižjem razredu le 13 D dnevno, kakor že zgoraj omenjeno.

Tozadevno bi bilo pač potrebno, da se avtoritativno od strani finančnega ministrstva izreče, da stanovanjske doklade po starem niso konsumirane v osebnih dokladah po novem, marveč obstojajo še naprej neizpremenjene. Če so pa res konsumirane, to je odpravljeno, če »penzionerim« ni treba stanovati, naj se pa vsaj to izrečno fiksira, da bodo vedeli, pri čem da so. Preskrbeti si bodo morali pač v tem slučaju »kvar-

iti«; sedaj, ko bo kmalu zima tukaj, pri »bell« hišni gospodinj, kar bo gotovo precej »enostavno«, saj bo odpadla draga kurjava — poleti pa pri »zeleml«.

Podlaga za odmerjanje osebnih doklad je v novi naredbi dinarska, to se pravi, vse eno je, če se upokojenec dekret glasi na krošne ali na dinarje. Številke doklad za obe vrednosti so ene in iste. V toliko se pač dá govoriti tudi o »izenačenju« kron z dinarji, kar je itak tudi do sedaj že obstojalo (glede doklad namreč).

Glede višine dopustnih postranskih dohodkov se je izvršila tudi remediura v toliko, da se je njih dopustna meja povisala od 1000 Din mesečno navzgor na 3000 Din ter vrhu tega še izreklo, da to omejevalno določilo sploh ne velja za one upokojence, ki imajo 20 let elektivne službe. Do sedaj je bila statuirana 25letna elektivna službena doba.

V toliko je imelo opetovano obravnavanje tega vprašanja v slovenskih listih — zlasti v »Slovenskem Narodu«, kar moramo s ponosom poudarjati — torej uspeh.

Vendar pa tozadevno ne moremo zamolčati, da je omejitev sama na sebi še vedno ostala v veljavi.

Tu moramo pač grajati, da se dohodki iz premoženja in pa dohodki iz osebnega dela smatrajo za popolnoma enakovredne. Penzionist-kapitalist, ki, posito sed non concessio, reže kupone vrednostnih papirjev ter ima od tega »težkega« dela mesečno 3000 Din dohodkov, — in pa na drugi strani penzionist-delavec, ki prejema za svoje zasebno delo, n. pr. kot uradnik pri kakih tiskarnah, mesečno 3000 Din, se staviata v eno vrsto.

Zdi se nam to prav tako krivično, kakor umetno ustvarjeni razloček med onimi upokojenci, ki imajo iz dela 3000 Din mesečnih dohodkov, a niso advokati, zdravniki itd., ter med onimi, ki se bavijo s temi svobodnimi poklici. Prvi ne dobivajo doklad, tudi če so nad 65 let stari, slednji pa jih dobivajo v tem slučaju! Če naj že bo razloček in če že mora veljati utesnitev, dobro, potem mora veljati za vse enakomerno, to je tudi oni, ki niso advokati itd. in ki so stari nad 65 let, bi morali prejemati doklade.

To bi bilo pač na vsak način še popraviti, tako da bi sramoten pečat milo-

ščine, ki je draginjskim dokladam še vedno utisnjen — dasi sedaj v zelo ublaženi obliki — popolnoma izginil.

Če smo v predstoječem objektivno povedali dobre in slabe strani naredbe, moramo resnici na ljubo vendar še končno posebej povzdigniti glavno hibo nove postavne.

Kardinalna zahteva upokojencev: izenačenje kron z dinarji al pari je žal še vedno in suspensio.

O tem smo že parkrat obširno poročali, zato se omejujemo le na te-le kratke konstatacije:

V takozvanem rimskem paktu so se obvezale nasledstvene države, ki so prevzele od bivše avstro-ogrske monarhije (kronske) staroupokojence, civilne in vojaške, da izplačujejo te pokojnine v svoji valuti. Tako izplačuje n. pr. republika Avstrija svoje upokojence v avstrokronah, seveda valoriziranih; madžarska v zlatih kronah sploh; češkoslovaška v čeških kronah in celo Italija v lirah, vse al pari!

Edino, naravnost sramotno izjemo dela država SHS, ki sicer pač plačuje dotičnike v dinarjih, a na ta način, da jim je tri četrtine itak papirnate vrednosti odvzela. To se pravi za vsakeh 100 K jim ne plača morda 100 Din, kakor se je obvezala, marveč le 25 Din po ključu 1 : 4, kar ima za posledico, da so reveži na dvojni način oškodovani. Prvič prejemojamo namesto zlata papir, t. j. namesto 100 K v zlatu, ki bi znašale 1500 Din v papirju, le 100 K v papirju, in drugič še teh 100 K v papirju ne dobivajo al pari, marveč le eno četrtino te vrednosti v znesku 25 Din!

To se dogaja zoper vsak pravni čut in ponižuje državo v očeh inozemstva.

Naj bi vendar merodajni činitelji spravili s sveta še to krivico, potem, mislimo, bi bilo vprašanje upokojencev, ki se vleče še leta in leta kakor pravca-ta morska kača skozi naše javno življenje, za enkrat odstavljeno z dnevnega reda.

S tem končamo serijo naših član-kov o staro-, srednje- in novoupokojen-cih, prepuščajoč uradniškim organizaci-jam samim, da ukrenejo morda še kaj, zlasti glede izenačenja kron z dinarji al pari (če že ne za preteklost, pa vsaj za bodočnost) in glede stanovanjskih dok-lad.

Politične vesti.

— Počasi, pa gotovo! Včeraj, v sredo je blokaško glasilo »Hrvat« vendarle priobčilo izvešček Radičevega govora v Doljni Stubici, dasi so vsi drugi listi obširno vsebino tega govora obelodanili že v ponedeljek. Značilno je, da je »Hrvat« iz govora previdno izpuštil vse nesramnosti, ki jih je Radič naslovil na kralja, delo pa je podčrtal njegovo izjavo: »Ako se obnovi radikalno-demokratska koalicija, zapusti hrvatsko narodno zastopstvo Beograd in bo vodilo popolnoma samostojno svojo politiko iz Zagreba.« — Kaj to pomeni? Zdi se, da se radičevci kakor hudič križa boje, da bi se situacija preokrenila tako, da bi prišlo do obnove radikalno-demokratske koalicije. Vedo pač, da bi bil potem takoj konec njihove gloriole. Zato groze že vnaprej, da bi to pretečo jim nevarnost, ki je očitno v obsegu možnosti, preprečili. Ako bi bili davidovičevci hladno računajoči politiki, ki bi se ne dali voditi samo od slepe strankarske strasti, bi jim moral strah radičevcev pred njihovo koalicijo z radikali odpreti oči in jim pokazati pot, ki edino vodi h konsolidaciji naše države. Ali jih končno obsenči duh svetli, da uvidijo, da vodi njihova dosedanja politika državo v propad?

— Milijone pričakujejo iz Londona. Kdo? Radičevci seveda. Milijone namreč potrebujejo za svoj seljaški dom, ki ga je Radič kupil od znanega bivšega milijonarja Prpića. Ko Radič poziva kmete, naj pridno darujejo za seljaški dom, pravi v svojem »Slobodnem domu«, da mu pošlje južnoameriški brodolastnik Franjo Petrinović iz Londona za ta dom »nekaj milijonov« in še potem iz Južne Amerike posebe kupe denarja. Da je vse to farbarija, ni treba povdarjati, saj poznamo gospoda ljudskega tribuna, da je večinoma skregan z resnico, hčerko božjo!

— Vatikan proti Radiću. Službeni organ svete stolice »Osservatore Romano« je priobčil te dni del govora Stjepana Radića, ki ga je imel na svojem shodu v Krašici, kjer je vehementno napadal katoliške škofo. »Osservatore Romano« ostro obsoja ta Radičev napad in pravi, da je že »zadnji čas, da se Hrvati otresejo pogubnega Radičevega vpliva.« — Kaj poretu k temu slovenski klerikalci, ki so popolnoma slezi pod pasduho Stjepana Radića? Ali bo škof Anton Bonaventura še trpel, da bo komandiral Radić njegovo armado, ki je zbrana v SLS, oni Radić, ki ga proklanja papežovo glasilo in pravi o njem, da se morajo katoliki osvoboditi njegovega vpliva.

— Ponovna obravnavna proti moriču Daskalova. V Taboru se je pričela obravnavna proti Čičonkovu, ki je, kakor je znano, v Pragi lani ustrelil bivšega bolgarskega ministra Daskalova in je

bil potem pri porotni razpravi oproščen. Čičonkov, ki ga je zagovarjal znani češki politik dr. Stranysky, je pri zaslišanju priznal, da je umoril Daskalova po naročilu makedonske organizacije, odnosno njenega voditelja sedaj že pokojnega Todor Aleksandrova. Čičonkov nastopa pri razpravi nad vse predrzno in cinčno. Govoreč o Daskalovu se je dotaknil tudi osebe bivšega bolgarskega ministra Obova, ki živi sedaj v Pragi, in se izrazil: »To je tat in se da podkupiti. Sicer pa je podkupovanje običajno tudi v Češkoslovaški republiki.« Predsednik sodnega senata je dal Čičonkovu radi te predrznosti strog ukor.

— Fatalno rešitev imenjuje beogradsko »Vreme«, ako bi se zgodil neverjeten čudež, da bi se država zopet izročila na milost in nemilost Stjepanu Radiću z obnovljenim bivše Davidovičeve vlade. To svoje mnenje list utemeljuje takole: »Kakor se zavedamo ponie-na, da se Radičeva stranka nahaja v parlamentu, vendar ne mislimo, da bi se tudi za trenutek smelo dopustiti, da se njena prisotnost izrablja za izsiljevanje. Pomen te prisotnosti vendar ni tako velik, da bi smelo dostojanstvo države klečati pred njim. To pa ne velja samo za HRSS, marveč tudi za vsako drugo politično skupino, ki bi skušala svoje sodelovanje v parlamentu izrabljati kot sredstvo izsiljevanja. Ako se dopusta takih precendenčni slučaj, potem je odzvonilo našemu parlamentarizmu. Današnja kriza je treba rešiti brzo in odločno, kar pa ne pomenja, da bi se morala rešiti nepremišljeno. Neodločnost ni bila nikdar posebna vrhina. Pri tej priliki še najrazni. Potrebno je, da se čimprej tme-njuje vlada, ki ne bo imela nobenih zvez niti z boljševiško internacionalno, niti s »osovskim« komitetom. niti z makedonsko organizacijo. Ako strankarska zaslepljenost prepreči uresničenje takšne kombinacije, potem preostaja kot edini izhod iz krize apel na narod.«

— Nova mirovna internacionala. Pariški listi naznanjajo, da se vrši od 22. do 28. t. m. v Parizu shod nove internacionalne, ki bo temeljila na načeln: »Mir na znotraj in na zunaj.« Delovati hoče za zbijanje narodov, pri čemer treba upoštevati njihove ideale in narodne tradicije, boriti se hoče proti vsakemu poskusu meščanske vojne in uvajanju razredne borbe. Izreka se dalje za privatno lastnino in proti vsaki komunistični in socializacijski. Shoda se udeleži 33 držav.

Umetne razglednice

po znižani ceni (100 kosov od dinarjev 30— naprej) nudil Narodna knjižarna v Ljubljani.

Socijalni vestnik. VAŽNOST SOCIJALNEGA ZAVAROVANJA.

Delavsko zavarovanje v Jugoslaviji je bilo urejeno za vso državo s zakonom z dne 14. maja 1922. Osrednji urad za zavarovanje delavcev za vso državo se nahaja v Zagrebu.

Osrednji urad se je imel že v prvih po-četkih boriti z velikimi težavami. Za državo, kakor Jugoslavijo, ki se nahaja šele v gospodarskem razvoju, je izvedba socialnega zavarovanja neprimerno težja, kot v gospodarsko in kulturno visoko razvitih državah.

Kakor pa je razviden iz poročila generalnega ravatelja Milana Glaserja v službenem glasilu »Delavsko zaščita« o poslovanju »Osrednjega urada« za leto 1922 m. 1923, je ta velekoristna institucija že pridobila trdna tla in obeta postati veličaven regulator našega socialnega življenja.

Pravilen razvoj našega socialnega zavarovanja moti predvsem nezanimanje in nepoučnost interesentov samih, neustaljenost gospodarskega življenja in velika množina raznih predpisov, ki po nepotrebnem komplicirajo poslovanje in sistem zavarovanja.

Vzlic vsemu so rezultati zavarovanja jako ugodni.

Po lastni statistiki je razpolagal »Osrednji urad« za delavsko zavarovanje z 31 mestnimi organi in sicer s 22 okrožnimi uradi (8 v Hrvatski, 5 v Vojvodini, 1 v Srbiji, 5 v Bosni in Hercegovini, 2 v Dalmaciji in 1 v Sloveniji), s 7 podjetniškimi blagajnami in s 2 privatnimi blagajnami.

Vseh zavarovancev je bilo 31. decem-bra 1923 449.204 (1. julija 1924 459.988).

Predpisanih je bilo donosov, ki služijo v kritje stroškov zavarovanja od 1. januarja do 31. decembra 1923:

1. za slučaj bolezni Din 156.397.276,46
2. za slučaj nesreče » 47.242.364,40
3. za delavsko borzo » 8.264.808,90

Vse te vsote pa niso bile ubrane in za-ostanek na plačilni je iznašal koncem decem-bra 1923 ogromno svoto od 95.990.897,46 Din, kar znači 45,30% celokupnih predpisa-nih prmosov.

Osrednji urad je deloval jako uspešno. Tako je bilo na primer za leto 1923 izplača-no samo bolniških podpor za 110 milijonov dinarjev.

Za zgradbo primernih uradnih prostoro-v in ambulanc je bilo investiranih 26 milio-nov dinarjev. Razven tega so v zdraviliš-šče Kasinod in Parajenu investirali 3½ milijone dinarjev.

Osrednji urad ima tudi druga oporavi-lišča in zdravilišča, tako na primer v Bre-stovacu na otoku Raku itd. Vseh teh insti-tucijah se lahko zdravi 400 bolnikov.

Na zadnji seji ravnateljstva meseca sep-tembra lt. se je odobril investicijski pro-gram za leto 1925/26. Po tem programu se razširilo in kupilo nova zdravilišča, tako se bo razširilo in moderniziralo zdravilišče na otoku Rabu, razven tega je uspelo Osred-njemu uradu, da kupi od grofa Bombellesa po povoljni ceni dvorec Klenovnik, ki ima okoli 100 sob, krasen park in posestvo 300 oralov zemlje.

V Klenovniku bo urejen sanatorij, ki bo po veličini enakovreden svojim vrstnikom v inozemstvu.

Odobrena je bila nadalje investicija za novo zgradbo v Zagrebu, kjer se bo name-stil Osrednji urad za zavarovanje delavcev in zagrebški okrožni urad istega društva, ki bo de po svojih medicinskih napravah prava klinika za najširše sloje našega na-roda.

Nadalje bi bilo za omeniti zgradbe v Ljubljani in v Beogradu.

V kratkem se dovrši reorganizacija okrožnih uradov in tedaj bodo razpisane volitve za te institucije delavskega zavarova-nja, ki se dosedaj radi raznih poteškoč organizacijskega značaja niso zmogle vršiti.

Volitve bodo gotovo prinesle novega življenja v to velevažno socialno institucijo in se pričakujejo z velikim zanimanjem.

Zagoneten umor na Hranilnični cesti.

Skrivnostni umor na Hranilnični cesti postaja čedalje zagonetnejši. Policija in so-dišče delata sicer s polno paro in je bilo na ukaz sodišča včeraj odrejenih več areta-cij, med drugim so bili aretirani trije bratje — trgovci, ki so imeli tesne poslovne stike s Pipanom, toda zdi se, da jih bodo morali izpustiti. Čim je bil izsleden skrivnostni nez-nanec iz gostilne pri »Nacetu« o čemer smo poročali včeraj in se je dokazala njegova nedolžnost, je preiskava krenila popolnoma v drugo smer. Iz raznih okoliščin je sklepa-ti, da je opravičen sum, da ima umor trgo-vsko-politično ozadje in je tudi preiskava to-zadevno usmerjena.

Glede obdukcije umorjenega Pipana nam naknadno poročajo, da so morali obdukcijo v mrtvašnici pri sv. Krištofu prekiniti zgolj za to, ker ni bilo zadostne razsvet-ljave in tudi ne na razpolago potrebnih in-štrumentov. Truplo so nato prepeljali v pro-sekturo, kjer se je ob 19. nadaljevala obdukcija, pri kateri je zdravnik dr. Travner našel revolversko kroglo v vretencu hrbtenice. Projektil je bil izstreljen iz 7,35 mm browninga.

Včeraj ob 15. se je vršil iz mrtvašnice Sv. Krištofa pogreb tragične smrti premil-nulega trgovca Ferda Pipana. Pogreb je bil veličasten in je pričal, da je pokojni Pi-pan užival splošne simpatije v Ljubljani ter da je njegova nesrečna usoda povsod vzbudila splošno sočutje. Žalni sprevod se je pomikal med gostim špalirjem občinstva po Dunajski cesti. Na poslednji poti je spre-mila pokojnika, tudi Orjuna (v kroju), čije zvest in prepričan član je bil. Za Orjunaši so stopali nosilci z venci, kakor je sledil voz. Za krsto se je vozila pokojnikova so-proga z ostalimi sorodniki, nakar se je raz-vrstilo ostalo občinstvo, ki je spremljalo pokojnika na njegovi zadnji poti do poko-pališča.

CLOLO

senzacija dneva

Pridite, ogledajte si ta film in smejte se z nami!

ELITNI

KINO MATICA

Splošno žensko društvo v Ljubljani

se je ustanovilo 1. 1900 z namenom, da s predavanji, kurzi, poučnimi izleti, z razstavami in s knjižnico poskrbi za širšo naobrazbo slovenskega žensktva. Deluje torej kulturno, socialno in feministično. Doslej je priredilo kurze za: 1.) knjigovodstvo in računstvo, 2.) krojno risanje, 3.) češki jezik, 4.) srbohrvatski jezik, 5.) šivanje. V času svojega obstoja je priredilo sledeča javna, vsakemu dostopna ter skoraj brez izjeme izredno dobro posežana predavanja: Vera Albrehtova: Socialna šola za mir in svobodo v Podjebradu leta 1923. Dr. Matjaž Ambrožič: O nezi dojenčka in male dece (cikel 10 predav.). Temeljni kameni zaščite dece. Marica Bartolova: O morali in dvojni moral. Dr. Dem. Blewels-Trstenički: Kako naj sodeluje naše žensktvo v boju proti jetiki; O modnih zmotah; O higijeni človeškega telesa. Dr. Breti: Negovanje zob. A. Dermota: Socializem in žena. Minka Govekarova: Marya Konopnicka. Darinka Gruljeva: ravnateljica: Spomini na vojna leta 1914—1918. Tonka Hinterlechnerjeva: O Dalmaciji in Dalmatincih in slikar Inkostri. Prof. Dr. Fr. Hešič: Kralj Nikita pesnik; O vzgoji in dedičnosti; Naše žensktvo v Prešernovih časih in Jugoslovske ženske organizacije. Prof. Valentin Korun: O domu in šoli (dvakrat) in O potovanju po Italiji in Siciliji. Dr. Milan Korun: Ženska volilna pravica z ozirom na novi ljubljanski občinski volilni red. Prof. Jela Lazarevičeva: O delovanju srbske žene in o njenem trpljenju tekom 5 letne vojne. Zoika Kvedrova: O nalogi žene v družini in družbi in Moderna žena. Sodnik Anton Kuder: O prvem razvoju trgovine in denarju sploh. Karel Linhardt: Iz zgodovine socializma in žene. Ravnatelj Ivan Macher: Fizika v kuhinji. Dr. Jos. Mantuan: O modi in narodni noši. (cikel). Sod. svet. Fran. Milčinski: Naša zanemarljiva mladina in Kranjska oblastna ji mačeha in Pravljice. Sod. svet. Fr. Mohorčič: O pravnem stališču žene v Avstriji. Dr. Ferdo Müller: O ženski emancipaciji. Dr. Viktor Murnik: Emil Zola in telovadba. Dr. Fran. Novak: Država in cerkev in Razdružljivost zakona. Dr. Ivan Oražen: Otroci in škralatca. Dr. Milan Paik: Renesansa v Italiji; O staroširski umetnosti in O ženah v Napoleonovi rodbini. Dr. Karel Osvald: Telesni in duševni razvoj male dece (cikel 12 predav.). Mirko Pečar: O žensktvu v Ameriki. Prof. Raljo Perušek: O oblikah žene v družini in družbi. Julija Petrovič: O macedoniji. Dr. Ivan Pintar: O moderni in higijeni kozmetiki. Dr. Ivan Robida: Duša žene in Alkoholizem in žensktvo. Dr. Vinko Šercl: Jezikovna razmotrivanja; Žena v stari Indiji; O svetovnih jezikih; Iz življenja starih Indov; O pomenu in razvoju mutastih jezikov in o vplivu žensk na pantomino; O otroškem jeziku. Dr. Valter Šmid: Iz naše najstarejše dobe. Alojzija Stebi: O uspehih ženske volilne pravice drugod. Cirila Stebljeva: Kongres mednarodne ženske zveze v Kiotu. Rav. Ivan Subic: Spomini na potovanje v Pariz in njegovo svetovno razstavo. Rav. Henrik Schreiner: O otroških igrah in vzgoji. Dr. Ant. Schwab: O otroških boleznih. Dr. Iv. Tavčar: Žena in politika. Dr. Josip Tomlinšek: Se o ženski emancipaciji. Dr. Karel Triller: Ada Negri. Pravica žene do dela. Prof. Jos. Waster: Ellen Key. — Predavanja za društvene o bnelelah popoldne v društvenih prostorih so bila: Minka Govekarjeva: Revolucionarne struje v ruskem modernem slovtvu. O uspehih boja za enakopravnost žene. Kaj in kako naj čitamo. Žena v Simon Gregorčičevih poezijah. S sestrami k sestram (O delovanju Nar. žen. saveza na planarni seji v Novem Sadu). Terezija Hubmajerjeva: O reformnih oblikah in škodljivosti korzeta. Ernestina Jelovškova: Prešern in Slovenke. Marija Jerlnova: O prešernovem življenju in delovanju. Ant. Kadlčeva: V Diakovu — Hoja na Klek. Iz življenja skladatelja Perosija. Marija Pintarjeva: Začetki ženske emancipacije. M. Smrtnikova: O ženski organizaciji. Razne misli. Težnje žensktva za napredkom. Marija Trnkoczyjeva: Dolžnost slovenske matere. Franja Tavčarjeva: V Karlovih varih. Ana Urilnova: O potovanju po Dalmaciji. Mila Vdovičeva: Lev Nikolajevič Tolstoj. Žena z zgodovini in javnosti. Tonka Hinterlechnerjeva: O materinstvu. Jos. Vidmarjeva: Slovenska trgovina in Slovenci. Vita Zupančičeva: O gluhovalih. — Leta 1902 o priliki 25 letnice literarnega delovanja poljske pisateljice in pesnice Marye Konopnicke je Spl. ž. dr. priredilo »Večer M. Konopnicke« s prologom, deklamacijami in petjem. Leta 1907. o priliki vsesokolskega zleta je aranziralo Spl. ž. dr. izlet 54 Slovence iz vseh delov Slovenije v Prago. Takrat se je sestalo na Staremestski radnici impozantno število Čehinj, Rusinj, Poljakinj, Hrvatice in Slovenk. Bil je to prvi vseslovenski ženski shod. Vez med Čehinjami in Slovenkami so se ojačile. Splošno žensko društvo je sodelovalo v borbi delavnih Čehinj za žensko volilno pravico s tem, da je pošiljalo v Prago brozajavke in prirediteljna pisma na tozadevne shode. Skupno s Čehinjami je tudi opetovano protestiralo proti krivicam, ki se gode ženskam in poslalo na državni zbor peticije za preuredbo § 30 društvenega in § 7 drž. zakona. Bilo je v stalnih stikih s češkimi ženskimi društvi. Spl. ž. društvo je bilo tudi skoraj od svojega početka do vojne član »Bunda österreichischer Frauenvere-

ne« in se je po odposlankah udeleževalo njegovih kongresov in shodov.

Leta 1908 je priredilo Spl. ž. društvo veliko razstavo »Otroci«, ki je pokazala vse, kar so storile znanost, umetnost, literatura in obrt, kaj so dalje storila razna društva za duševno in telesno oskrbovanje otroka pri nas in drugod. — V spomin pesnika Simona Gregorčiča 1. 1907 je društvo priredilo »Gregorčičovo akademijo« s predavanjem, deklamacijo in glasbenimi točkami. — Tekom prve balkanske vojne je naše društvo zbralo par vagonov obleke, obvez, zdravil in zdravniških in bolniških potrebščin ter jih poslalo srbskemu in bolgarskemu Rdečemu križu. — Leta 1912—13. je društvo v prid slovenskim upodablajočim umetnikom priredilo efektno loterijo z 200 umetniškimi dobicki, ki so jih umetniki darovali sami. — Za leto 1914 projektirana in skoraj docela že pripravljena velkopotezna razstava v Ljubljani »Jugoslovska žena« je morala zaradi izbruha svetovne vojne odpasti. Te razstave so se hotele udeležiti poleg Slovencev tudi Hrvatice in Srbinje iz Kraljevine, na čelu jim Beograjsko »Žensko društvo« ter »Srbski ženski savez«. — V času svetovne vojne se je delo »Spl. ž. dr.« obrnilo na humanitarno polje. Članice so zbirale za stradalce vojake, za vdove, sirote, begunce in vojne invalide. — Za jugoslovske deklaracije leta 1918. je šlo v boj vse slovensko žensktvo, na čelu mu »Spl. žensko društvo«. — Marca meseca

leta 1918. se je »Spl. ž. dr.« po večji deputaciji udeležilo 50 letnice Narodnega divadla v Pragi. Ob tej priliki se je vršil ondi velik ženski shod. — Oktobra meseca leta 1918. je društvo priredilo v Ljubljani razstavo narodnih vezin, krojev, narodnega pohštva in posodja iz vseh delov Slovenije. — Po prevratu se je društvo takoj pridružio »Narodnemu ženskemu Savezu SHS« ter je tudi soustanovitelj »Feministične alijanse«. Udeležuje se po možnosti njenih sestankov in deluje z njima. — V korist Dečjemu domu je priredilo društvo 1. 1923. z učenkami St. Jakobske šole v Narodnem gledališču dvakrat spevoigro »Sirota Anka«. Predstava se je ponavljala še v Mostah. — Spl. ž. društ. se trudi, da dvigne ugled žene v javnosti in njen položaj v javni službi. Briga se dalje za siromašno in zapuščeno deco ter je na delu povsod, kjer je treba ženske pomoči. Letošnje društveno leto vodi veliko akcijo v korist javni ženski bolnici. Pomaga mu pri tem skoraj vsa napredna društva. Tudi otvoril v najkrajšem času tečaj za angleški jezik. — Največjega pomena za ljubljansko žensktvo je Spl. ž. društva javna knjižnica, ki šteje nad 5000 knjig leposlovne, socialne, vzgojske, feministične in druge poučne vsebine. Dostopna pa je vsakomur. Mladinska knjižnica ima svoj odelok. — »Splošno žensko društvo« ima svoje prostore, — knjižnico in klubovo sobo ter sobico za manjše kurze in šivalnico — na Rimski cesti št. 9.

In ko je zadivljala katastrofa, ko so planile zaslepljene mase delovnega ljudstva druga na drugo pod zvoki patrijotičnih himen, ko jih je potegnilo za seboj kazuistično modrovanje »čistih« učenjakov in gnusni govori domovini udanih »patrijotov«, ko se je ostudna podlost vladajočega sistema v zločinski vojni razgalila do tal, ko je vsa Evropa znorela v divjih orgijah nacionalizma in medsebojnega sovraštva, ko so ščuvali narod proti narodu, celo taki geniji kot Hauptmann, tedaj je ostal Anatol France med redkimi edini, ki ni izgubil razsodnosti. Skupno z Le Fevrom, Martinejem, Ljeninom, Trockim, Romanom Rolandom in Barbusom je dvignil svoj glas sredi splošne podivjanosti. Na oni višini, kamor imajo dostop samo ljudje velikega uma in globoko čustvega srca, je srečal oktoberko revolucijo in spoznal v nji viro, je tlela tudi v njegovi lastni duši. Ta vihra gre za istim ciljem, za katerim je šel on in najplemenitejši predstavitelji človeškega rodu. Njegova impozantna hladnokrvnost mu je kazala daleke perspektive poti, ki jih ne vidijo vedno oni, ki so jih objele peripetije same borbe.

Zdaj, ko ni več med nami, se zdi, da je postal nekoliko temnejše, da je ugasnil eden najbolj zanesljivih in ravni svetilnikov, v čigar luči je bilo lažje objeti pestro in komplicirano celoto. Čim dalje bo trajala naša borba, tem bolj se približamo zaželjenemu cilju, tem bliže bomo tudi njemu, tem jasnejše nam postane, da vodi ta uničujoča revolucija k idealu, ki so ga oznanjali največji geniji človeštva; v njihovi neugasljivi luči bo vedno sijalo ime Anatola France.

★ ★ ★

— Uspeh »Prodane neveste« v Bernu v Švici. Dne 17. tm. so igrali v mestnem gledališču v Bernu Smetanovo opero »Prodana nevesta«. Predstava je imela velik uspeh in solisti so bili burno akklamirani. Pri predstavi so bili navzoči tudi številni zastopniki švicarskih oblasti.

— Ljubljanski v »Zvezd slov. pevskih zborov« včlanjeni zbori imajo za petje na praznik Vseh svetih dve skupni vaji v pevski dvorani Glasbene Matice in sicer v soboto, dne 25. okt. zvečer ob osmih ter na praznik Vseh svetih dopoldne ob desetih. Udeležba vseh zborov je obvezna. Note prinesite s seboj. Odbor ZSPZ.

— Petje na pokopališču O Vseh svetih. Ljubljanski v »Zvezd slov. pevskih zborov« včlanjeni zbori polo na dan Vseh svetih popoldne ob treh na pokopališču pri Sv. Križu nagrobnice in sicer pri križu M. Premelčeve »Nagrobnico«, E. Adamičeve »Slovo« in St. Premirovo »Blagor mu«; na volaskih grobovih pa O. Devovo »Vigred se povrne« in Z. Prelovčeve »Oj, Doberdob«.

Julijska Krajina.

— Rimska komisija v Pulli. Dne 20. t. m. je prišla v Pulo medministerialna komisija iz Rima, da prouči gospodarsko krizo istrske pokrajine. Vršijo se seje, katerih se udeležujejo tudi razni istrski zastopniki. Posl. Banelli je imel govor, v katerem se je povsod do smele trditve, da se bo mogla Istra v kratki dobi vrniti k svojemu staremu blagostanju. Komisija ostane v Pulli osem dni, na kar poda rimski vladi konkretne predloge za rešitev raznovrstnih istrskih vprašanj. Torej zopet predlagane poročili, kakršnih imajo pri vladni že na kupe. Kdaj pride odrešitev in zboljšanje, tega pa ne ve povedati nihče, in Banelli je s svojim prenaplajenim napovedovanjem samo izgubil na ugledu pri trezno mislečih Istranin.

— Okoli Pule so se hrvaški starši pri vpisovanju svojih otrok v osnovno šolo obnašali povsem neustrašeno in so prijavljali svoje otroke za pouk v hrvaških dodatnih urah. Italijanski učitelji pa so grdo gledali hrvaške matere in očete in jim odsvetovali vpis za pouk hrvaščine. Pri nekaterih krajih so napravili orožniki radi tega celo hišne preiskave. Iskali so ali sami niso vedeli, kaj pravzaprav imajo najti.

— V Vicentu v Istri so pred kratkim štirje tatovi ponoči predrli do železniške stražnice ter odnesli od tam razno perilo in denar in druge stvari, kar jim je prišlo. Potem so se železničarja Mekiča in njegovo hčer pretepli do krvi, nato pa so zbežali.

— Kolesarska dirka se je vršila iz Gorice po Furlaniji in nato čez Brda preko Pevme nazaj v Gorico. Dolgost 69 km. Prvi je prišel kot zmagovalce Italijan Narciso Buttignaschi v eni uri 52 minut, drugi je prišel Emil Gorkič v 1 uri 54 minut. Da ni imel nekih neprilic po poti, bi bil Gorkič brezdvomno prvi.

— Vojvodinja d'Aosta se mudi v Trstu. Znana je kot velika dobrotnica revnih slojev in bolnic. Sprejeli so jo jako veličastno. Vojvodinja je potomka francoske vladarske rodovine Bourbon-Orleans.

— V Kanfanaru je duhovnik Andrejtič opustil v cerkvi vsak hrvaški govor. Po-

Izpred sodišča.

— Izdajalska srnjakova koža. In znenili so se trije možje iz Cemeniška in sicer starejši Jurij in mlajši France Golčnik in pa sosed Cestnik, da gredo v gozd gledat les. Iz stare navade pa je vzel stari Golčnik s sabo v gozd mesto okovane palice lovsko puško. Pri ogledovanju lesa pa se jim je zopet pripetilo in sicer kot pravijo vsi trije prav po naključju, da so srečali v gozdu le-kega srnjaka. Ko je Golčnik — izkušen moz — opazil, da je revež že obstreljen in da išče vode, kjer bi poginil — obstreljena žival sili namreč vedno k vodi — je snel stari lovec puško in ga ustrelil. Vsi trije so srnjaka spravili lepo tiho domov, kjer so ga slekli, razdelili meso, kožo pa je dal Golčnik v stroj. In vse bi bilo prav in srečno poteklo, da niso našli kožo ukradenega srnjaka v strojarji, pri Golčniku pa strojarjevo znamenje za kožo. Da bi se obvaroval hujše nesreče je hitel Golčnik, ki kot star lovec dobro pozna ostre lovske predpise, k lastniku lova Jožefu Germu v Zagorju. Povedal mu je zgodbo o obstreljenem srnjaku in mu je plačal za srnjaka 400 Din. Germ je zvedel o tej tatvini še le, ko je prišel Golčnik k njemu. Toda bilo je že prepozno, ker kes po ovadbi več ne pomaga. Obsojeni so bili vsi trije in sicer Cestnik v odsotnosti, ker ni prišel k obravnavi, češ da je bolan, vsak na 6 tednov težke ječe, takso in vse druge stroške. Ker je sodišče zaplenilo obenem Golčniku še dve lovski puški je bil ta srnjak res izredno drag. Ker je Golčnik že toliko plačal za lov in srnjaka pa mu je predsednik dal po vrhu znamenje od strojarja, tako da bo imel mož za spomin vsaj kožo tega draga srnjaka.

— Vi ne delate prav in tudi ne pošteno, tako se je razhudila Marija Sajovičeva iz Motnika nad člani občinskega posredovalnega urada, ker ni hotel napraviti župan tožbe proti Jožefi in Antoniji Pungeršnikovi radi nerodnih besedi. Sicer bi jo samo te besede še ne bile spravile pred strogi senat ljubljanski, ali kot je rekla pred »zeleno mizo«, toda ker je že opetovano žalila župana in občinske svetovalce kljub temu, da so jo že večkrat opozarjali, in ker je sploh znana kot huda ženska, ki je bila že tudi radi tepeža kaznovana, je bila obsojena za enkrat po § 104 le z ozirom na njene 3 male otroke in priznanje, samo na 100 Din globe ali dva dni zapore in povračilo stroškov. In rekla je žena med vrtni skesanost in jokaje, o gospod druga sem res, pa tudi drugi niso dobri, drugi pa bom stisnila zobe ali pa bom v usta vodo dajala.

Turistika in sport.

— V Pragi se vrši na narodni praznik dne 28. okt. tekma med Češko in Češkoslovensko reprezentanco. Za Nemce nastopi kompletni DFC., dočim bo češki team sestavljen iz sledečih igralcev: Štaplik, — Selfert (oba Slavija) Fr. Hojer (Viktoria Žitkov) — Hlinak (Sl.) Kada, Kolenaty (Sparta) — Kratochvil, Šoltys, Silny (vsi Sl.). Novak in Mareš (Vik. Žitkov).

— Nogomet: Sparta (Praga) komb. — SK. Liben 4:2.

— Patek in Strnad, znana igralca prškega DFC., stopita zopet v svoj matični klub, v Sportklub (Dunaj).

Na Dunaju je postavil Tuschek V. A. C.) na 10 km nov rekord v času 33.52.

— Španija. V Irunu je porazil Real Sociedad, San Sebastian španskega prvaka Real Union s 3:2. Prvenstvena tekma F. C. Barcelona — Martinenc 1:1.

Nemški lahkoletski Savez je verificiral sledeče nove rekorde: Houben 50 m v 5.4 in 200 m v 21.5; 1000 m: Peltzer v 2:30.3; 10 km: Bedarf v 32:14.2; maratonski tek 42.200 m: Hempel v 2:47:05.2; štafeta 4x100 m: Mannheimer Turngemeinde v 3.25; Isotokot švedsko in olimpijsko štafeto v 1:58.7 odnosno v 3:34.6 200 m z zaprekami: Trobach v 27.9; metanje kroglice: Haymann 14.07 m; skok v višino z mesta: Setz 1.46 metra.

Nov svetovni rekord v vožnji z motorjem je postavil na dirkališču v Montherlyju Francoz Brunier, ki je prevozil v eni uri 112.440 metrov.

— HASK (Zagreb) : ILIRIJA. V nedeljo 26. tm. igra Ilirija važno tekmo proti Hrv. akad. SK iz Zagreba, enemu najmočnejših nogometnih moštev Jugoslavije. Hask je v zadnjem času kompletiral svoje prvo moštvo in se nahaja zopet v nekdanji odlični formi. Proti Iliriji postavi v nedeljo svoje najmočnejše moštvo, v katerem igrajo povsem mladi reprezentančni igralci, tako vratar Fridrih, potem Vrbanič, Cindrič, Vinek, Plazzeiano, Marjanovič in Zinaja. Moštvo je znano ne samo po prvorazredni kombinacijski igri, temveč tudi po vzorni falmski. Gostovanje Haska se smatra lahko z vsjo upravičenostjo za najboljšo in najvažnejšo prireditve jesenske nogometne sezone in obenem realno merilo efektivne jakosti našega prvaka napram drugim sportnim centrom države.

221/n HASK je gostoval pretečeno nedeljo na Reki, kjer je premagal Glorijo s 3:0 vkljub slabemu igrišču in ne najboljšemu sodniku. Podal je po poročilih italijanskih listov izvrstno igro, ki je Rečane v vsakem pogledu zadovoljila. Za hrvaško publiko z Reke in Sušaka je bil Haskov uspeh tem bolj razveseljuj, ker je nekaj dni pred gostovanjem Haska splitski Hajduk proti istemu protivniku komaj dosegel izid 1:1.

222/a

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. zvečer.

Četrtek, 23. okt.: Pri Hrastovih, slavnostna predstava ob 50-letnici rojstva pisatelja Ksaverja Meška.

Petek, 24. okt.: Moč teme. Red D.

Sobota, 25. okt.: Firma P. B. Red F.

OPERA.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Četrtek, 23. okt.: zaprto.

Petek, 24. okt.: Netopir. Red C.

Sobota, 25. okt.: Čarjeva nevesta. Red E.

Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani.

V soboto, dne 25. okt.: »Maks v škrlatcu«.

V nedeljo, dne 26. okt.: »Maks v škrlatcu«.

★ ★ ★

Anatol France v boljševiški luči.

Boljševikom očitajo, da so zavrgli kulturo in da hodijo v prosveti čudna pota, ki vodijo nazaj v mračno dobo srednjeveških blodenj. Toda tudi v sovjetski Rusiji vidimo zanimanje za vse aktualne probleme zapadne kulture. Seveda si tolačijo boljševiki, kakor vse drugo tudi kulturne pojave v takozvanih buržuaznih državah po svoje. Zanimiva in zelo značilna je posmrtnica, ki so jo posvetila moskovska »Izvestija« pokojnemu Anatolu Franceu. Posmrtnica se glasi: Letos se je izpolnilo Anatolu Franceu osemdeset let. Kakor Goethe, Hugo in Tolstoj, tako je bil tudi on priča življenja, ki je trajalo malone celo stoletje: živel je v stoletju, ki zasluži bolj kakor vsako drugo ime zgodovinskega stoletja. Anatol France je bil sin knjigotrice, odrasel je med knjigami, sredi knjig in v razmišljanju je zapopal smisel življenja. Iz njegovih del govore orumeneli listi in stari pergamenti, iz teme vekov stopajo antični pisatelji, bogoslovci in sholastiki, mistiki in racionalisti. Začenjajo debate s sodobnimi učenjaki in v tem kaosu idej, v tem kalejdoskopu naziranj, oddaljenih drug od drugega za cela stoletja, v tem divnem pestrem dvorcu, kjer tvorijo religija, magija, alkimija, mistika in pozitivna znanost čudne in neznane skupine, se lesketa v vseh mavričnih barvah ironija romantika. Anatol France je poln tradicij o pripovedovanju iz srednjega veka tja do Voltairea.

Morebiti je najbolj vznemirjajoča misel, ki stopa pred nas ob vseh o njegovi smrti, vprašanje o tem, kako je domel ta modri skeptik, eden največjih eruditov naše dobe, ki je hranil v svojem svetlem in mirnem razumu neskončne preizkušnje prošlosti, burne dogodke sedanosti, ki je preživel malone celo stoletje v atmosferi uničenih civilizacij, onemelih filozofskih sistemov, umrlih herojev, ugaslih strasti in stremljenj, kako je domel in uzrl ta mož z neprestanim nasmehom na ustnih, ki je srečal strašno obličje naše revolucije, v nji divno obličje bodočega človeštva, osvobodjenega za ustvarjanje, svobodo in srečo. Anatol France je bil drug do revolucije. On ni bil politik. Kakor vsi inteligenti, tako tudi on često ni mogel prenašati krutosti njene uničujoče vihre. Ali on se je strinjal z njo na onih višinah njenih stremljenj, kamor morejo priti le največji geniji in najplemenitejša srca. Brezno padca starega sveta je videl tako jasno in prozorno, da je mogel domneti očičujočo silo strašnega požara, ki se vnel na vzhodu Evrope. Njegova proslavljena ironija je odpirala gnile rane propadajočega kapitalističnega sveta še prej, predno je oktoberka burja pretresla ta svet do tal. Kaj bil mogel vzeti od tega starega sveta, kjer buržuazija ni ostavila, kakor pravi Marx, nič drugega, nego razvalino najplemenitejših ču-

stev in nagibov. Njegovi aforizmi, polni modrosti in sarkazma, so padali kakor udarci bodala na ta stari svet.

Socialne reforme? Saj je delo rok ljudi, ki se pečajo ta čas s srečo narodov, le nesreča bližnjega. Državna uprava? Toda komiteti bi se me zelo radi iznebili, jaz pa njih! — pravi njegov junak Silvester Bonnar — »in vendar je navada silineja kot jaz, ki šepam ter se vzpenjam po lestvi državnih uradov.« Znanje? Knjige? Saj med njimi ni nobene, ki bi ne izpodbijala druge, tako da ne veš, kaj bi si mislil, ko prečitaš vse. Pravičnost? Pravosodje? Saj daje pravosodje falot in tatu popolno oblast nad mlado deklico in obsoja na dolga leta težke ječe onega, ki reši to deklico iz tiranovih rok. Morala? Nравstvenost? Saj imenujemo ljudje razvrat to, kar obsojajo prepereči zakoniki in sodniki. Nравstvene nauke so ustvarili predsodki, zakone podpirajo grožnje glede kazni in ljudem je prepovedano zadostiti s temi zakoni svojima dvema temeljnima instinktom — ljubezni in lakoti. Živali, ki so postali državljani, premagajo svojo požrešno naravo in spoštujejo imetje bližnjega — govori njegov drugi junak — one so dostojne in hinavske molče o tem, kar neprestano premišlujejo. Pravilo, da so si nadele te verige zato, da bi bile varne pred napadi. Toda kakšen smisel ima obramba življenja na račun tega, kar tvori njeno vrednost?

Buržuazna družba je prišla v zagato, nima pa moči, da reši vsaj en problem, ki ga je spravilo na površje življenje. Ona ne more rešiti sodobnega človeškega protislovja. Ona gine v atmosferi grabeljskosti in splošne medsebojne mržnje, ona ne more zapoditi nazaj v zemljo duhov, ki jih je priklicala sama iz zemlje.

Svoje uničujoče ideje iznaša Anatol France z modrim nasmehom, v fini obliki, v ostroumih paradoksih. Da bi odli ves svet s svojo ironijo, se je predhodno dolgo in pošteno trudil in v njegovih delih stopa sodobno življenje pred nas v oni obliki, kakršno je res — kot plesajo brezumje, v katerem se ljudje in predmeti pehajo ter zaman iščejo smisla in smotnosti.

Minula so leta, raslo je znanje in izkušnje velikega humanista in misleca. Protislovja evropske družbe z njenimi do zob oboževanimi armadami so postajala čedalje strašnejša in največji geniji so v nemiru predvidevali tisti moment, ko porušiti ta sistem vso sodobno civilizacijo do tal. Anatol France je bil med onimi, ki so prvi opozorili na brezno teme in groze, kamor je skušal pahnuti svet pobesneli kapitalizem. Še Dreifussov proces ga je globoko pretresel. Iz ust svojega novega heroja Bergerea odkriva smisel organizirane demokratske države, ki si jo je izmislila skupina prebrisanih razbojnikov za eksploatacijo ljudstva. On nam kaže pravi smisel »svetih besed«: Armade — umetne organizacije, ki ščiti interese teh razbojnikov; znanosti in umetnosti — ideološke armade, ki ščiti kapitalizem. On je razgalil vse prozine volilnih in strankarskih goljufij ter religioznega slepomljenja z ljudskimi masami. Diven je odgovor umirajoče dame, ki je dejala duhovniku, ko je prišel, da pokramlja z njo o bodočem življenju: »Vi trdite, da je ustvaril oni drugi svet stvarnik tega sveta; jaz pa predobro vem, kakšen stvarnik je to.«

Demokracija v Anatol Franceovih delih — to so milijoni ljudi, ki so jih zasleplili goljufi, to je topla, ki gre k čevljarju Mavverju pobijati stekla iz snoštovanja do armade, to so požrešni iskalci naslad, ki trgajo drug drugemu iz rok kosček bogastva, ki so ga pridobile s težkim delom ljudske mase, to so bojovníki, ki stopajo na površje takrat, kadar brezvestni razbojniki, stoječi na čelu francoskega javnega življenja, ne morejo ljubno razdeliti z drugimi razbojniki produktov dela milijonov delavcev in kmetov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1924.

Nehajte z demoraliziranjem javnosti!

Jugoslovenska javnost je sicer potrpeljiva in prenese marsikaj, kar bi spravilo druge narode iz ravnotežja. To izzivanje njene potrpeljivosti in žongliranje s tako zvano ljudsko voljo postaja tako neznosno, da je skrajni čas opozoriti gotove politične kameleone, naj se nekoliko omeje v početju, ki presega že vse meje. Ko smo dobili pred meseci novo vlado, je šel od vzroka do zapada glas o zakonu proti korupciji, s katerim so blokaši nasuli peska v oči javnosti in širokoustno napovedovali red v državni upravi. Javnost je potrpežljivo čakala, kdaj se izpolnijo vse te obljube. Čakala je seveda zaman, ker je bil zakon proti korupciji samo taktični manevar, s pomočjo katerega so prišli »pravični gospodje čistih rok« do koristi. Ko je ugledni pravnik pozival v našem listu javno iniciatorje tega pompozega agitacijskega sredstva, naj iznesejo osnutek zakona proti korupciji pred javni forum, da bo mogla javnost sama presojati, koliko je resnice na neprestanih očitkih glede korupiranosti bivše vlade in njenih organov, da se bo mogel vsak državljan prepričati, kaj pomeni boj proti korupciji in kaj predstavlja vlada zakona, reda in pravice, ni bilo med gospodo čistih rok nikogar, ki bi se odzval temu pozivu. Zakon proti korupciji je zaspal, ker sploh ni bil namenjen sanaciji naše državne uprave, marveč naivnosti in lahkovernosti ljudskih mas. Pač pa smo čeli kmalu po nastopu nove vlade o umazanih aferah in kupčijah, ki so jih sklepali novi ministri na račun narodnega imetja.

Ko se je lajna o zakonu proti korupciji nekoliko obrabila, so zapele vladne strune o obtožbah proti bivšim ministrom. Danes je bil na vrsti eden, jutri drugi, javnost pa čaka še danes zaman, da čuje, kaj je s temi obtožbami in kdaj nastopi pravica, da kaznuje te krivce, če so res kaj zakrivil. Kaj naj si misli javnost o najvišjih državnih funkcionarjih, ko vidi, kako si javno očitajo najrazličnejše zlorabe in protizakonitosti, kazenskega postopanja proti krivcem, ki bi bilo edina logična posledica teh očitkov, pa od nikoder ni? Ali ni to nezasišano izzivanje javnega mnenja, demoraliziranje celokupne javnosti in posmehovanje nad pravnim čutom državljanov, ki imajo pravico zahtevati, da veljajo zakoni za vse enako? Tako agitacijska sredstva so nedostojna in skrajno nemoralna. Tisti, ki operirajo z njimi, nosijo vso odgovornost za to, da država avtoriteta rapidno pada, da raste nezadovoljstvo in ogorčenost, da naš pravni red kmalu ne bo več jamčil za življenje in imetje državljanov in da se bližamo trenutku, ko bo lahko delal vsak, kar bo hotel. Če tisti, ki bi morali dajati drugim vzgled poštenosti in pravičnosti, ne spoštujejo obstoječih zakonov, če je njim dovoljena zloraba zakonov pod zaščito poslanske imunite, te in ministrske zvišenosti, potem ne moremo zahtevati od drugih, da se držijo principov, ki so temelj vsake zdrave družbe. Demoraliziranje javnosti mora v interesu države in njenega ljudstva prenehati.

Hinavci. Povodom zasedanja Zveze narodov je »Slovenec« jasno označil stališče SLS napram razorožitvi. Takrat je bila klerikalna strahovlada v Sloveniji še čvrsta in zato je »Slovenec« z veseljem beležil nastop zunanjega ministra dr. Marinkoviča, ki je v Zenevi pojasnil stališče jugoslovenske vlade glede razorožitvenega problema. »Kljub miroljubnim intencijam jugoslovenske vlade«, je poročal takrat »Slovenec« dopisnik iz Zeneve, »ona ne more brezopogojno sprejeti takega pakta, ker se naši državni ne nudi enakovredne zamene za našo obojeno silo. Za sedaj še ni prišla ona zaželjena doba, ki pa prav kmalu lahko nastopi, da države ne bodo imele nič več v potrebe, vzdrževati velikih armad za zaščito integritete svojega teritorija. Dokler ta doba ne pride, je treba računati z danim položajem in na podlagi njega reševati vprašanje vesoljnega mira. Jugoslavija ne more sprejeti pakta, ki ji ne daje niti onih garancij, ki bi jih ona imela, oziroma jih ima tudi brez njega...« »Slovenec« dopisnik je v svojem proroškem duhu videl, da ona zaželjena doba, ko Jugoslaviji ne bo več treba vzdrževati velike armade, prav kmalu nastopi. In res, komaj je minulo mesec dni, odkar se je klerikalizem odločno upiral razorožitvi, ko je »Slovenec« napel druge strune in rolni z ozirom na omajano stališče tigrov v Beogradu, tako: »Znano je, da gre četrtina celokupnega proračuna samo za armado (in mornarico). In kljub temu se je že dogodilo, da je že po preteku prvega polletja v tekočem proračunskem letu treba naknadnih kreditov samo za prehrano vojske. Generaliteta se dobro zaveda, da hoče napraviti parlamentarna večina v našem državnem gospodarstvu red, da hoče

pristediti tam, kjer je to mogoče, in uporabiti tam, kjer je to nujno potrebno.« Zda, ko je klerikalizem v nevarnosti, da mu izmaknejo vladne jaslje, je torej naenkrat nastopila ona zaželjena doba, da Jugoslavija nima nič več potrebe vzdrževati veliko armado za zaščito integritete svojega teritorija. Dokler vladajo tigri, moramo imeti armado, ko so pa njihova korita v nevarnosti, je tudi armada odveč. Integriteta jugoslovenskega teritorija je torej identična s klerikalno bisago. Imenitno!

Sušak in Bakar. »Jugosl. Lloyd« prinaša članek o potrebi železniške zveze z našimi severnimi pristanišči. Reka zajema še danes dve tretjini onega prometa, ki bi se imel razviti na naši severni obali. Ko prihaja na Sušak 20 vagonov našega izvoznega blaga, se jih pripelje na Reko 40—50. Sušak je premajhen, da bi prevzel vase celo našo trgovino, napoteno na našo severno obalo, zato prehaja del tega prometa na Reko. Trebalo bi torej del naše trgovine prenesti na drugo našo sosedno pristanišče, da se vsa naša trgovina obdrži na našem teritoriju. Najnaravnejše pristanišče je Bakar in poleg Bakra se lahko izrabí ves zaliv skupno s Kraljevim. Potrebna je le zveza z obaljo. Potrebna zveza postaje z Bakarskim pristaniščem je očitna zlasti sedaj, ko gre za železniško zvezo Kočevje-Brod-Moravice. Z njo se podvoji promet v omenjenih pristaniščih, ker bi se Slovenija odvrnila od Trsta na naš domači teritorij. Ako bi se pa izgradila samo slovenska proga in ne zaeno vse ono, kar je gori navedeno, bi se zgradilo novo železnico Italiji, ker tako bi slovenski promet krenil na Reko in bi se samo Trst zamenjal z Reko... Prvotno je vzbudil naš članek o Bakru nekoliko vznemirjenja, sedaj pa se razvija zdrava diskusija o prometu po naših pristaniščih. Promet si moramo osamosvojiti.

PRAZNOVANJE OSVOBODITVE V TRZICU. Malo dni je za nas Slovence tako pomembnih, kot je 29. oktober. Ta dan se je zlomil nemški jarem, ki nas je tlačil 1000 let. Trziška mladina mešanske šole ga praznuje tako kot vsako leto, namreč z nabiranjem prostovoljnih prispevkov za nakup učnih knjig revnim učencem — za šolsko kuhinjo. Po vsem sodečem okraju bodo romale pole in mladina trdno pričakuje, da bo vsodi bogato ušlisa. Odprte srca in darujete naši svobodi!

Delegacija Prage v Rimu. V soboto prispe v Rim delegacija Prage, glavnega mesta Češkoslovaške republike, s primatorjem dr. Baxo na čelu na petdnevno bivanje. Tako Praga vrne obisk rimskega mestnega zastopa. Rimski listi pozdravljajo s simpatijo prihod praških mestnih odposlancev v Italijo.

Iz šolske službe. Imenovana je za učiteljico brez stalnega učnega mesta v Dolnji vasi učiteljica v Podkraju Julija Kmet Kovač; za časovnega šolskega upravitelja na Rakeku je imenovan učitelj pri Sv. Jakobu v Trstu Josip Ribičič.

Dovoljen uvoz in prodaja. Notranje ministrstvo je dovolilo uvoz in prodajo v naši državi listov »Jugoslovenski svet« ki izhaja v Newyorku in »Zajedničar«, ki izhaja v Pittsburghu. Oba lista sta bila doslej prepovedana.

V katerem grmu tiči zajec? »Slovenec« pravi, da ima ljudstvo svojo voljo. Res jo ima, samo uveljaviti je ne zna. Če bi jo pa uveljavilo, bi zajec skočil iz grma.

Samostojno znalo misliti, radi tega so tetka mnjenja, da boljševala modrost ni za nič. Je že dobra, pa še kako imenitna, če posveti tudi tla, kjer eminecne gneto ljudsko voljo in izdelujejo take mašince, skozi katere vidi ljudstvo v hiperburžuaziji svojega odrešenika.

Pritožba radi visokih cen mesa. Prejeli smo in priobčujemo iz radeškega in litjskega okraja se kmetovalci pritožujejo, da jim mesarji za popolnoma iztrebljene pitane prašiče plačujejo samo 80 K za kg, dočim prodajajo mesarji isto meso po 140 K, slanino pa še dražje. Letos je dovolj svinjske klaje, tudi živine je dosti, zato bi bilo pričakovati, da se tudi cene svinjini in slanini znižajo.

Za popravilo tobačne tovarne v Podgorici je ministrstvo odobrilo kredit 600.000 dinarjev. S popravilo se je že pričelo.

Smrt hrvaškega arhitekta. V Zagrebu je umrl odlični arhitekt g. Viktor Kovačič. Smrt ga je dohitela sredi gradbe nove palače zagrebske borze, katero je vodil z vso svojo izkušnostjo in spretnostjo po svojem načrtu. Pokojnika je nemški strokovnjak profesor Gurlić v Draždanih označil za krepak talent. Časten mu spomin.

Sodišče je priznalo pravico mestne občine petrovaradinske do spornega zemljišča in je raskodilo, da se mora sekvester nad tem zemljiščem dvigniti.

Železnica Vele-Sip dograjena. Železnica proga, ki veže Sip preko Ovčega polja z železniško postajo Vele je dograjena. Dne 21. tm. je vozil na tej progi prvi železniški vlak, ki so ga v Sipu slovesno sprejeli. Mestna občina je priredila banket na čast inženierjem, ki so zgradili to progo. V kratkem se proga izloči javnemu prometu.

Nova železniška postaja. Železniška uprava javlja, da se otvori 1. nov. na progi Zagreb-Sisak nova železniška postaja Zagreb-Savski most.

Za nove zgradbe gozdarskega in poljedelškega ministrstva je ministrski svet odklonil kredit 58.370.639,50 dinarjev. Zgradbe se imajo izvršiti v parku finančnega ministrstva.

V pomoč po toči poškodovanim kmetovalcem v Kaštelu Sućurcu v Dalmaciji je poslal Rdeči križ iz Beograda 5000 Din.

Smrtina kosa. V Trzinu je nenadoma umrl zadet od kapi g. Rihard Mally, posestnik in davčni kontrolor v pok. Bil je odločen narodnjak in marljiv naroden delavec. Ko je bil Trzič še v nemških rokah, je bil pokojnik stebor onodobnega slovenstva. Nemala zasluga, da je Trzič prišel končno v slovenske roke, pripada njegovemu neutrudnemu in požrtvovalnemu delovanju. Tudi povsodi, kjer je preje služboval, si je pridobil ugled in spoštovanje. Posebno rad je sodeloval pri narodnih svečanostih, kjer je s svojim blagodonečim baritonom mnogo pripomogel k uspehu teh narodnih prireditelj. Z njim je izgubil Trzič enega najboljših svojih mož, ki ga bodo v narodnih vrstah težko pogrešali. Bodi vrlemu možu ohranjen trajen spomin! — Rodbini Dobrškovi je umrla v četrto mladosti 18 let hčerka gđ. Franci Dobrška. Pogreb bo jutri v petek ob pol 15. iz javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Bodi ji blag spomin.

Povečanje števila srečk v državnih razrednih loterijah. Državna razredna loterija je izvedla nov načrt za srečanje prihodnjega leta. Število srečk se poveča na 150.000 torej za 50%.

Podražanje vžgalic. Kakor smo že poročali, se vžgalice zopet podražje in sicer ne za 2 Din pri 100 komadih marveč za 4 Dinarje.

Avtomobilska nezgoda. Včeraj okoli 14. se je dogodila na Emonski cesti avtomobilska nesreča, ki sicer ni zahtevala človeške žrtve, pač pa je bila povzročena precejšnja materialna škoda. Nekaj luksuzni avtomobil se je zalezel v drog električne žice. Drog, ki je bil popolnoma preperel se je prekal in padel na avto, pri čemur se je razbila sprednja šipa. K sreči je drog obvisel na žicah, če ne bi šoferja sigurno ubilo.

Popravek. V včerajšnjem uvodniku je tiskarski skrat zagrešil napako, ki kvari smisel stavka: »Radič je namenoma zamenjal...« (pravilno se glasi zamenjal).

Junaški Dravljanci. Prejeli smo tole pismo: Notico »Junaški Dravljanci«, priobčeno v »Slov. Narod« dne 22. tm. je treba v obrambo resnice popraviti. Strugar France Reš, vulgo Kimar, iz St. Vida je, vračajoč se iz St. Vida, stal precej vinjen pri cerkvi v Dravljah ter takoj napadel par prišedih vaščanov in brez povoda udaril nekega fanta. Nato so seveda fantje primerno reagirali in ga podučili, kako naj se človek vede, čeprav nosi težko breme alkohola. Ako je je pri tem mož skupil, je to njegova krivda.

Terente vjet. Glasoviti razbojnik Terente, nazvan »kralj močvirja«, ki je že dve leti s svojo tolpo ogrožal okolico Bralca in Bukarešte, je bil 21. t. m. od bolgarskih orožnikov v Gabrovu, v bližini rumunske meje, prijel. Terente je bil kakor Čaruga strah in trepet vsega prebivalstva.

Nasilja bolgarskih tolp. »Volvodca« Kaljoš, ki je vodja najnevarnejše tolpe komitov, katera ogroža okrožje Prilep in ki je izvršila justifikacijo 6 pastirjev, je v zadnjem času izvršil zopet številne zločine na našem prebivalstvu. V vasi Lozana je tolpa odpejala štiri seljake in poslala njihovim rodbinam vest, da ne bodo preje izposušeni, predno ne dospe odkupnina. Kakor poročajo, so orožniki drzno tolpo obkrožili in je pričakovati, da se komiti udajo.

Izseljevanje iz Dalmacije. Polez onih 100 izseljencev, ki so odšli iz Splita, je odpotovalo tudi iz Dubrovnika v Južno Ameriko okoli 200 Dalmatincev. Poprej se je prijavilo oblasti v Splitu nad 240 ljudi, da se izselijo. Odpravilo se je na pot ali že odpotovalo nad tisoč oseb. Dalmacija je potrebna s strani vlade večje brige, zlasti Zagorje.

Volkovni na Kastavščini. Zadnje dneve se opažajo volkovni na Kastavščini. Čevljarski pomočnik R. Ivančič je šel s kolesom na delo v Sv. Matej. Med seli Kosi in Valljani ga je čakal volk. Ivančič se je posrečilo iztrgati kamen iz obcestnega zida. Vrgel ga je na volka in ga zadel v glavo tako dobro, da je volk padel in poginil.

Smrtne obsode v Bosni. Iz prebrata je bilo pri okrožnih sodiščih v Bosni izrečenih 76 smrtnih obsod. Dve smrtni obsodi sta bili izvršeni, 69 oseb, obsojenih radi umora, je bilo pomiloščenih in o štirih obsodbah razpravlja še drugostančno sodišče. Pomiloščenih je bilo dosedaj 62 moških in 7 žensk.

Detomori v Beogradu. V Beogradu je bila aretirana strojejska Evgenija Richter, ki je svoje nezakonsko dete vrgla v gnojnico, kjer se je zadušilo. Nečloveška mati je bila izročena sodišču.

Čarugini oboževalci niso samo med histeričnim ženskim spolom, temveč jih je posebno mnogo med komunisti, radičevci in slinčini prevratniki. Ti ljudje siljajo razbojnika kot idealnega zaščitnika malih ljudi, češ da je nastopal le proti bogatašem. Cisto umevno, da se reveža ni lotil, ker ni imel pri njem kaj skati. Njegovi oboževalci tudi javno prorokujejo, da se nad Čarugo ne bo nikdar izvršila smrtna obsoda češ da ima zaščitnike. Čas bi že bil, da bi sodišče čez take krive iluzije napravilo — zaniko.

Danica Andrić pred sodiščem. Pred beogradskim sodiščem je včeraj končala tri dni trajajoča razprava proti Danici Andrić in tovarišem radi vohunstva. Sodišče je včeraj ob 16. razglasilo opristilno obtožbo, na podlagi katere so vsi obtoženci: Danica Andrić, Suleiman Avđagić, dijak I. Mitković, bivši kapetan 12. pešpolka v Debru Kazimir Krušnjak in Peter Filipovič oproščeni od obtožbe radi vohunstva in to iz razloga nedostajanja dokazov.

Roparski napad pri Bršljenu. Posestnik Potočar iz Potočarske vasi je v petek zjutraj šel na vlak v Bršljin pri Novem mestu. Hotel je v Karlovce na sejem. V bližini Langerjeve graščine sta stopila pred Potočarja dva neznanca, eden je bil oborožen s puško, drugi z revolverjem. Namešila sta orožje na Potočarja in zaklicala: »Denar ali življenje!« V silnem strahu jima je Potočar seveda dal vse denar, ki ga je imel pri sebi. Bilo je to 9000 Din. Potočar je nato zbežal proti kolodvoru, kjer je naznanil stvar orožnikom. Takoj za njim je prišel po isti poti delavec Bele. Tudi njega sta pri Langerjevi graščini napadla dva neznanca. Ker pa sta se prepirčala, da je brez denarja, sta ga izpustila, ne da bi mu kaj storila. Orožniki so pridno na delu, vendar se jim do sedaj še ni posrečilo izslediti roparje.

Iz Ljubljane.

Z naše univerze. Imenovana sta na tehnični fakulteti za rednega profesorja za jaminstvo kontraktualni prof. ing. Dimitrij Prost, za rednega profesorja za železarnstvo s pravicami uradnika 2 skupine I. kategorije ing. Josip Hummel.

Poškodbe iztrebljenih jarkov na Barju. Opaža se, da nekateri barjanski posestniki ne posvečajo prav nikake pažnje na one jarke, ki so bili v zadnjem času očiščeni in iztrebljeni. Vsa ta dela so bila izvršena zgolj radi tega, da se kolikor mogoče prepreči poplava kulturnih zemljišč na Barju. Veliko jih je, ki iz gole komodnosti pokvarjajo uravnane jarke z gonjo in napajanjem živine, z nedopustnim zaježenjem vode, samolastno napravo perišit itd. S takim početjem škodujejo ne samo sebi temveč tudi gospodarstvu sosedov ter so poleg tega tudi po zakonu nedopustna in kaznjiva. Vsi barjanski posestniki se v interesu splošnosti in pa v lastnem opozarjajo, da opuste napravo vsakršne škode na jarkih odvodnih, posebno po izvršenem trebljenju, ker bi se jih sicer moralo radi prestopkov vodnega zakona za osuševanje jarkov pozvati na odgovor in zahtevati od njih povračilo povzročenih škod.

Polaganje cementnih cevi v jarke pri prehodih. V zadnjem času se je razpala navada, da nekateri barjanski in drugi posestniki napravljajo prehode na svoja posestva oziroma zemljišča s polaganjem cementnih cevi v obcestne in druge jarke. Te cevi, ki se do vrha jarka zasipajo, imajo večina premajhno svetlobo, kar povzroča zaježenje jarkov in zastajanje vode. Vse trebljenje in čiščenje jarkov toliko časa ne bo prav nič koristilo osuševanju ljubljanskega barja, dokler se posestniki, ki so sami najbolj prizideali, ne bodo uklonili in odstranili na tem terenu vseh cementnih cevi, ki so največja ovira za pravilno odvajanje voda. V smislu določil veljavnega kranjskega vodnega zakona in pa zakona z dne 23. avgusta 1877, kranj. dež. zak. št. 14, se vse prizadete opozarja, da je samolastno polaganje cementnih cevi v odvodne jarke, ki jih vzdržuje glavni odbor za obdelovanje Barja in pa tudi v one, za katerih vzdrževanje je dolžna skrbeti občina ljubljanska, strogo zabranjeno ter se zajedno vsem prizadetim naroča, da tekem enega meseca ugrade temo pozivu in odstranijo vse do sedaj položene cementne cevi. Za prehod preko odvodnih jarkov so dopustni le leseni mostovi, ki ne smejo niti najmanjše ložiiti profila dotičnega jarka. Mestni magistrat bo dal po preteku tega časa vse te jarke ogledati in bo posestniki ki temu pozivu ne bodo ustregli, kaznoval.

Fotografije udeležencev Zbora pravnikov v Zagrebu. Pravniki, ki želijo fotografije udeležencev zagrebskega Zbora, naj javijo to odboru društva »Pravnik« v Ljubljani. Store naj to brez odloga, ker fotograf ne prične prej z delom, dokler ne ve točnega števila naročb. Fotografija s paspartutom vreja 130 Din in naj se ta znesek obenem vpošlje. Odbor društva »Pravnik«.

Razne ustanove za reveže. Mestni magistrat razpisuje več ustanov za revne novoporočenke, ki so hčerke ljubljanskih meščanov. Razpis je na magistratu javno razglašen.

Češkoslov. Obec a J. S. ČS. liga v Ljubljani počada oslavo 500 let smrti Jana Žižki z Trocnova, z lask. splošnokrvnima Ljublj. Zvona, v soboto 25. t. m. v rest. mistnostech Zvezde. Začetek plesne več. 20. hod. Vstop voln. V nedeljo 26. t. m. Zahajajoči predstavenji Loutkového divadla v Nar. Domu. Začetek plesne v 16. hod. Vstupné dobrovolné. Před představením půjčování knih. 217/n

Martin Malenšek Martinov večer priredi Št. Peterska ženska C. M. podružnica dne 9. novembra (nedeljo) zvečer v steklenem salonu kolodvorske restavracije g. Matija Dolničarja na glavnem kolodvoru. Na sporedu je godba, petje, bogat srečolov licitacija goske itd. — Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

A. D. Triglav. Danes, dne 23. tm. ob 8. zvečer se vrši v lokalu pri »Novem svetu« (Gospodstvska cesta) reden društveni sestanek. Gg. starejšine so vladno vabljene. Odbor.

Ni vse zlato, kar se svetli! Delavka Marija Trgan je kupila pred dnevi od zidarja Andreja Vrhovnika dva lepa, svetlobiščeca prstana, ki jih je Vrhovnik naravno prodal kot zlata. Lahkoverna žena je plačala Vrhovniku za prstana 50 Din, po 50 Din pa naj bi imel še priiti. Ker Vrhovnika po ostali denar je ni bilo, je Trganova opazila, da je nasleda sleparju in da so prstani iz medi. Vrhovnik je bil aretiran.

Tatove pojte lovit, mene pa pustite pri miru! tako je prijazno narahli stražnik na Krekovem trgu delavec Fran Burger, ki je zamenjal cesto s spalnico. Burgerju je priskočila na pomoč tudi neka Margareta Kocijančič, ki je obkladala stražnika z najlzbanejšimi izrazi, kar jih je menda imela na razpolago. Napravila sta na Krekovem trgu celo cirkuško senzacijo, ki pa jo je zaključil stražnik s tem, da je oba odvedel na policijo.

Zdravniku dr. Josipu Arhu je bila 22. t. m. med 13. in 16. uro iz ktruglčnega oddelka ukraden zimska suknja, vredna 2000 Din. — Natakariči Antoniji Cencelj, stanujoči v Strelški ulici št. 6, je bila ukradena 400 Din vredna srebrna ura. — Aretiran je bil brezposelni kleparski pomočnik Fran Gartner, ker je napravil v gostilni pri »Sokolu« 46 Din zapitka in ga ni hotel poravnati. Francelj je že star znanec policije. — Ivan Oblak, kurjač z Viča, je naznanil, da so neznanči zločinci na viškem pokopališču uničili sliko njegove žene. Škoda znaša 250 Din. — Aretiran je bil brezposelni brivski pomočnik Maks Dolenc, ker je po neverili natakariči Berti Podlesnik 100 Din.

Naimodernejše moške in damske kroje, preizkušene, razpošilja in izdeluje po meri minist, za trgovino in obrt koncesionirana krojna šola, Židovska ulica št. 57. Ljubljana. 218/n

Z vozom v izložbo. Na starem trgu se je 21. tm. dopoldne ob 11. dogodila velika nezgoda, ki je povzročila znatno materialno škodo. Iz večje štev. 3. je prihajal voz naložen do polovice z drvmi. Ker je bilavec Jerman voz premalo zavrl, so konji v divjem diru z vozom vred zdrveli na ulico ter se zaleli v izložbeno okna trdnice Friderik Serbec. Mahoma so bile razbite tri velike izložbene šipe, vredne nad 5000 Din in uničenege je bila tudi večja množica manufakturnega blaga v vrednosti 1500 Din.

Iz Celja.

c Volitev župana v mestu Celju. V soboto 25. oktobra zvečer ob 19. se zbere novo izvoljeni občinski svet celjski ob občinski sejli, na kateri se bo izvolil župan. Po občinski sejli se vrši ob 20. bakljada z godbo po mestu, ob 20. pa je v gornjih prostorih Narodnega doma družabni večer Narodnega bloka. Na vspredu so govori, petje, godba in šaljivi nastopi.

c Umrl je v Lučah v Savinjski dolini gosp. Anton Rožin, trgovec in gostilničar v starosti 36 let. Pokojnik je dolgo let služboval v Celju v poštanski službi in pozneje kot uradnik pri »Slogi«. N. v. m. p.

c Plesne vaje Celjskega Sokola se prično v nedeljo 26. oktobra v telovadnici ob 8. uri zvečer. Plesne vaje bo vodil plesni učitelj g. Černe iz Ljubljane.

c Policijsko poročilo od 15 do 21. okt. Radi raznih kazenskih prestopkov je bilo v Celju izvršenih 19 aretacij. Raznih prijav pa je bilo vloženih 45.

c Mestno gledališče. Jutri v petek vprizorijo člani mariborskega narodnega gledališča v našem mestnem gledališču Nušičevo veseligr »Narodni poslanec«. Abonement.

c Smrtina nesreča v Laškem. Pivovar Ludvik Ossendorf, zaposlen v pivovarni Laško, je padel z lesenega hodnika v sušilnici dva in pol metra globoko ter priletel na glavo. Ponesrečenec si je pretresel možgane in je v celjski bolnici podlegel poškodbam. Zapušča ženo in enega otroka.

Iz Maribora.

in Volitev župana v Mariboru. V torek zvečer se je sestel novoizvoljeni mariborski občinski svet v svrhu konstituiranja in volitve novega župana. Sejo je otvoril ob 18. doseadnji župan dr. Orčar, nakar je prevzel predsedstvo najstarejši občinski svetnik g. Sirak (Nemec), ki je pozdravil občinski svet in vladnega komisarja g. Levljnika. Za tem sta bila izvoljena za skrutinirja obč. svetnika Stabe in Tumpel, nakar je sledila volitev župana. Rezultat volitve je bil sledeči: za župana je bil izvoljen z 31 glasovi dr. Leskovar (SLS), 8 glasovnic je ostalo praznih, po en glas pa sta dobila obč. svetnika Bahun in dr. Juvan. Za podžupana je bil izvoljen z 31 glasovi dr. Lipold (JDS), 9 glasovnic je ostalo praznih, 1 glas pa je dobil g. Wencl. Sledila je volitev članstva v mestni svet in so bili zvoljeni: dr. Jerovšek, dr. Juvan (oba SLS) in Ivan Roglič (NSS). Galerija mestne dvorane je bila polna občinstva, ki je izvoljene funkcionarje živahno aklamirala. Po končanih volitvah so Nemci in socialisti odšli iz dvorane vzklikajoč: »Živel Maribor!« Občinski svet bo vodil do zaprisege novega župana bivši župan Orčar.

m Poskušeni samomor. Delavka Marija J., zaposlena v opekarni v Lajtersberku, se je 20. t. m. zastrupila z lizolom. Prepeljali so jo v bolnico, vendar je njeno stanje zelo resno.

m Srebrno poroko sta slavila dne 22. t. m. v Krčevini železnikar Fr. Veber in njegova soproga Ivanka. Še na mnoga leta!

m Beg drznega vlomilca. Hubert Potočnik, znani in nevarni vlomilec, ki je po begnil od zaslišanja na stražnici in je nastal za njim senzacionalen lov po strehah, je bil, kot že poročamo, dva dni kasneje prijet in odpeljan v Zagreb, kjer je izvršil celo serijo drznih vlovov in tatvin. Kakor javljajo mariborskemu policijskemu komisarijatu, je Potočnik 21. t. m. pobegnil iz zagrebskih zaporov.

Šolske zvezke, dnevniko
risanke nudi po nizki ceni
Narodna knjigarna
Ljubljana, Prešernova ulica 7.

Gospodarstvo.

Razstava v Guštanju.

V soboto in nedeljo, dne 18. in 19. t. m. so presenetile Mežiško dolino tri razstave in sicer razstava sadja in zelenjave, obrtna razstava in razstava ženskih ročnih del, vse v šoli v Guštanju.

G. sreski poglavar Koropeč je pri otvoritvi v lepih besedah očrtal pomen razstave za Mežiško dolino ter se zahvalil osebam, ki so uredile razstavo.

Sadjaarska in vrtnarska razstava, katero je priredila podružnica »Sadjaarskega in vrtnarskega društva« v Guštanju, je nad vse dobro uspešna. Sadje so razstavili sadjarji iz Guštanj, Tolstega vrha, Kotelj, Prevalj, Dravograda, Libelč, Černeč in iz St. Danijela. Razstava je bila tako verna slika Mežiške doline z ozirom na sadjarstvo. Najlepše sadje so razstavili: E. Osiander iz Javornika, vrtnar Lösch, trgovca R. in V. Brundula, g. Böhm, L. Schmautzer, N. Kert, vsi iz Guštanj, St. Kralj iz Holme, Pristov in Križnik iz Prevalj, Pitino, Resar, Petrač in Močnik iz Tolstega vrha, Pečolar iz Slovenjgradca, dr. Kirchner iz Černeč. Tudi nekateri posestniki iz St. Danijela, Libelč in Kotelj so se postavili s prav lepim sadjem, četudi v teh krajih radi toče ni bilo prvovrstno. Zastopane so bile na razstavi tudi breskve, nekaj grozdja (Izabela) in kostanj. Priporočljivo bi bilo, izbrati za gojitve boljše vrste, ki bi niče ne zaostale za razstavljenimi. Hrušek je primeroma bilo precej, a le malo izbornih in trpežnih vrst. Mnogo sadnih konzerv (v patentnih steklenicah) sta razstavila E. Osiander in P. Močnik. Posušena sadja ni bilo dosti zastopane, kar znači, da se ljudje s sušenjem sadja ne bavijo mnogo. Podružnico še čaka v tem oziru mnogo dela. Treba bo pa tudi številne sadne vrste reducirati! Moštovnega sadja je bilo precej razstavljenega, posebno hrušek.

Mize so bile okrašene s krasnimi dalijami (Košir, Močnik in Mr. George Bargate iz Mežice). Mr. Bargate je razstavil razne novosti, ki so vsled velikosti cveta in krasne barve zbujale posebno pozornost. Tako krasnih dalij pač ni lahko kje videti! Izmed vrtnic so bile zastopane zadnje, ki se kraste jesen. Vrtnar M. Lösch je zelo okusno uredil svoj prostor in so zbujale občo pozornost njegove krasne krizanteme in lepa zelenjava. Miza s škodljivci je kazala najznamenitejšo škodljivico v sadovnjaku in na vrtu. Redka rastlina pri nas je — bombaž (razst. P. Močnik); videl se je cvet in sad. Tudi razstavljeni poljski pridelek so zadovoljili (Reveland — pesa 6½ kg, Osiander — krasno žito, Hribnik — buče brez luščin). Pa kako naj se vse našteva!

Risbe na stenah so na jako nazoren način predočevale množine použitih opojnih pičav v prevaleškem, marenberškem in slovenjgraškem okraju. Značilno je, da Mežiška dolina zapije letno blizu 4 milijone Din. Kako lahko bi s tem zneskom postavili bolnico v Prevaljah.

Manjkala tudi ni skrinja »kuhasama«, ki je skuhalo koruzo brez ognja. Sadnja razstava je pokazala, da uspeva tudi v Mežiški dolini žlahtno sadje in da ni treba gojiti le moštovno sadje in peti pesem žganjekuh. S primernim izborom bi lahko tudi v naši dolini pridelali več žlahtnega sadja in tako zajezili pijančevanje, ki se je razpaslo vsled tega, da lahko vsak kuha žganje, kakor se mu ljubi in kolikor hoče — brez vsakega davka.

Istočasno s sadno razstavo je bila v sosednem razredu obrtna razstava. Razstavili so mojstri iz Guštanj in Prevalj in tudi vajenci. Popoldne (v soboto) se je vršil pod predsedstvom g. sreskega poglavarja Koropeč

pregled izdelkov vajencev, ki so bili vsi spoznani kot odlično delo. Izmed razstavljenih predmetov je najbolj zanimiva blagajna tovarniškega mojstra Vidmana, ki se da odpreti le s posebnimi manipulacijami. V isti sobi so bila razstavljena tudi ženska ročna dela šolske dece in guštanjkih dam. Pri vseh izdelkih je bilo opažati že domači slog. Razstavo so prav spretno uredile guštanske učiteljice, obrtno razstavo pa odbor obrtnikov pod vodstvom načelnika obrtne zadruge g. R. Jamška.

Tako je bila tudi ta soba, četudi po razstavnih predmetih različna, po vsebini vendar enotna. Obiskovalci so z velikim zanimanjem ogledovali predmete. Pri razstavi so delovali vsi interesi brez razlike stanu in mišljenja, vse je le družila ena misel — razstava. Interes, s katerim je ljudstvo oba dneva posečalo razstavo, naj bo prirediteljem v zahvalo.

—g Novosadska blagovna borza. Na prdktni borzi notirajo: Pšenica baška, 76 kg, 370; stara 4 vag. 365—367.50; oves sremski 265; koruza baška 1 vag. 175; sušen 1 vag. 240; sremska 3 vag. 175—180, 1 vag. v storžih 120; moka baza »0« 530; »0« 510; »2« 1 vag. 480; »6« 1 vag. 385; otrobi baški 2 vag. 165. Tendence neizpremenjena.

—g Hmelj XXXVI. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg 8. oktobra 1924. Slaba kupčija — srednja kvaliteta v ceni nazadnje.

Začetec, CSR 18. okt. 1924. Celj minuli teden se je povpraševalo po hmelju in je bilo mnogo čez 1000 bal prodanih po cenah od 2650—2750 — za prva tudi 2800 Kč za 50 kilogramov. Na kmetih se je le pomele kupovalo, ker hmeljarji ne silijo k prodaji in pričakujejo zboljšanja cen. Ker je povpraševanje enako ponudbi, so se cene pri mirnem prometu stabilizirale, to se pravi, cene so postale stanovitne. Končno razpoloženje in cene so zelo čvrste. — Savez hmeljarskih društev.

—g Zvišanje cen piva na Češkem. Te dni so se vršila posvetovanja pivovarjev glede zvišanja cen piva. Zadnja seja je bila 20. tm. in v njej se je sklenilo, za koliko in kje se zviša piva cena.

—g Odpuščanje bančnih uradnikov v Berlinu. Po poročilih iz Berlina je bilo v berlinskih bankah odpuščenih 20.000 uradnikov tako da je njihovo število od 45.000 padlo na 25.000. Do novega leta bo odpuščenih še okoli 3000 uradnikov. Nekatere banke so odpuščile že več nego polovico svojih uslužbencev.

—g Nemške reparacije oddane Italiji. Po poročilih agencije »Volta« je oddala doslej Nemčija Italiji na reparacije: znanstvenega materiala za vrednost 700.000 zlatih mark, železa in jekla za 770.000, rečnih brodov za 825.000, mobilij, hišnih stvari za 836.000 brodov za visoko more 27.300.00, strojev in tekstilnih izdelkov za 8 milijonov, električnega materiala za 11½ milijonov zlatih mark. Navedeni pa niso razni drugi predmeti kakor papir, razne sirovine, celuloza, sladkor itd.

—g O poljski razstavi v Carigradu poročajo »Münchener Neuste Nachrichten« da se nahaja v mestnem delu Top Hane med vojašnicami in arzenali poleg mošeje na malem prostoru. Vse je zelo primitivno. Tam je razstavljali park Carigrada. Nekaj voditelj razlaga v francoskem, poljskem in turškem jeziku poljsko gospodarstvo. Nemški kritik predstavlja razstavo kot zelo zmerno, da niti ne dosega nikake male pokrajinske razstave v Nemčiji. Napoveduje pa zajedno nemško razstavo v Carigradu, ki bo seveda sijajna. Trdi, da je ostala nemška industrija Turkom v najboljšem spominu.

—g Filmska industrija v Ameriki. Ako bi napravili iz filmov, izdelanih letos v Združenih državah, pas bi lahko dvakrat ovili okoli zemlje in še bi ostalo nekoliko deset tisoč metrov. Cena teh filmov presega osem milijonov dolarjev. Amerika je najkvalitetši producent filmov. Kinetograf je v Združenih državah 47.000. Na vsem svetu je kinematografov nekaj nad 50.000.

—g Se ena beseda o soji. O tej važni stročnici smo slišali strokovno mnenje g. Malaska in dr. Schvaba, toda kmetovalci in vrtnarji si še vedno niso na jasnem, katero seme naj rabiijo, kje ga dobiti in kako uporabljati pridelek v raznovrstne svrhe. G. Malasek je navajal »Glasnik« t. j. službeni

organ ministrstva poljoprivrede H. letnik. Toda kateri slovenski kmetovalec pa ima list? Avtor bi torej storil koristno delo, ako dotično razpravo prevedel in raztolmačil bodisi v katerem dnevniku, v »Kmetovalcu« ali pa v posebni brošuri.

—g Naš dolg v Ameriki. Pred razpustom angleškega parlamenta so prišli v pretekli teden dolgov raznih držav angleških. Skupni dolg znaša 2.031.390.884 funtov šterlingov. Naša država je dolžna 30.732.819 funtov, kar je približno 10 milijard dinarjev.

—g Prodaja hrastovih debel. Sumsko-gospodarski ured imovine občine križevke v Bjelevaru bo prodal dne 12. novembra t. l. na javni dražbi okoli 500 hrastovih debel. Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Kredit za obrtnike v Vojvodini. Novosadska trgovska zbornica popisuje vse obrtnike svojega delokroga, ki žele dobiti kredit pri Narodni banki. Seznam predloži ravateljstvu banke; obrtniki bi dobivali brezobrestni kredit po 5000 D.

—g Prodaja gnoja. Mestno zavetišče v Japljevi ulici št. 2 odda več voz gnoja. Reflektanti naj se tamkaj zglasijo.

—g Dobrodošli državne trošarine meseca avgusta so znašali skupno 45.004.278 Din, za 2.400.000 Din manj nego lanskega avgusta. Največ je dala tolarina na sladkor, to je 18.025.979 Din, potem na žganje 8.416.867, na vino 4.787.455, na pivo 4.325.695, na bencin 3.335.266, na kavo 2.525.848 Din itd.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. novembra t. l. pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 8600 kg petroleja. Dne 17. novembra t. l. pri Odeljenju za morarstvo v Zemunu glede dobave električnega materiala, kemikalij, orodja, šamota, bakrenih cevi, raznih kovin, materiala za masenje, pil, čopičev, linoleja, stena, smrkovega papirja in raznega drobnega materiala: pri ravateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave Staufnerovih mazalic. — Predmetni oglas s natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono.

Negovanje nog.

Moda uveljavlja svoja nestanovitna načela tudi pri obutvi. Kakor se menjajo malone vsak mesec damske toalete, tako tudi čevljem ta nevidna sila ne da miru. Vendar pa je moda glede obutve vsaj toliko usmiljena, da ne spravlja danes med starino tega, kar je bilo še včeraj lepo in moderno. Oblika čevljev je malce stanovitnejša, mora pa odgovarjati glavni zahtevi po na videz lep in nežnih nožicah. Čevljičji morajo biti prirojeni tako, da je nožica priključena četudi sicer nima baš vseh vrtil. Drugo vprašanje je seveda, če odgovarja oblika čevlja tudi anatomiji in fiziologiji človeške noge. Toda ljudje, zlasti ženski spol, je pač tak, da rajši riskira hoditi s skrivljenimi nogami, da rajši trpi vse mogoče bolečine v nogah, kakor pa da bi se odrekel modnim čevljem. Gorje pa, če ostane v kopališču prekrasni čevljiček v kabini in če ni pri roki kopalnišč čevljiček, ki bi prikril, kar je na damski nožici strašnega — krive, pokvečene palce, zaraščene nohte, kurja očesa mazole in ploska stopala! Človek mora strmeti, kako redke so v resnici lepe noge in kako pogosto se dogaja, da čevlji vara oko glede oblike noge.

Začnimo pri modni boleznih, pri izkrivljenem palcu na nogi. Danes je to zelo pogost pojav, da je palec zakrivljen proti drugim prstom na nogi. Posledica tega je, da čuti človek bolečine pri hoji. Za deformirane palce na nogi se imamo v pretežni večini slučajev zahvaliti preozkem in spičastemu čevlju. Izvzeti so seveda slučajji, ko je palec pokvečen že od rojstva. Ortopedijska pozna več operativnih načinov, kako odstraniti ta nedostatek lepote. Seveda nosijo dame po operaciji zopet ozke in spičaste čevlje. Bil bi še skrajni čas, da modni čevljarji reformirajo svoje modele, ki povzročajo damam toliko bolečin in nepotrebnih stroškov. Ne smemo pa biti krivični in očiti pehanja za modo samo damam. Tudi moški radi nosijo modne čevlje in tudi pri njih so pokvečeni palci na nogah navaden pojav.

Tudi ostali prsti na nogi, zlasti drugi je pogosto pokvečen. Mnogi so celo mnenja, da je to naravni proces, ki gre za tem, da dobi človek manjše prste na nogi ali pa se število teh celo skrajša. Poleg teh nenormalnih pojavov glede oblike prstov pa opažamo še druge posledice preozkih čevljev. Nohti so čisto tako prirasihi k mesu, da čuti človek pri hoji neznozne bolečine. Noht se vsled pritiska ozkega čevlja tako poglubi v meso, da je večkrat edini izhod operacija. Nohti morajo moleti pri normalnih prstih čez blazinico. Če se noht vsled nepredvidnosti zasadi ob straneh pregloboko v meso, povzroča navadno gnojenje, ki je ozdravljivo samo z operacijo. Večkrat pa se pripeti, da mora ljubitelj modnih čevljev žrtvovati noht, ki je treba odrezati, da se ohrani noga.

Mozoli na peti in na sprednjem delu stopala nastanejo na ta način, da se koža vsled neprestanih pritiskov odebeli, ali pa da se napravi na istem mestu večkrat zaporedoma mehur (žulj). Pogosto so mozoli posledica ploskih stopal (Plattfuss). Pomagamo si na ta način, da vložimo v čevlji mehko podlogo. Kurja očesa odstranimo z umetnimi sredstvi, ali pa tako, da z nožem večkrat zaporedoma odrežemo zgornjo trdo plast

ter držimo nogo delj časa v topli vodi. Ker pa si lahko pri tej operaciji tudi pri največji previdnosti ranimo prst, moramo vedno uporabljati aseptična in antiseptična sredstva. Pri sličnih operacijah si je že marsikdo zastopil kri. Kurja očesa lahko popolnoma odstranimo s pomočjo radija ali Röntgenovih žarkov.

Ploskovo stopalo (Plattfuss), ki tudi pomeni nedostatek lepote, je obenem resna bolečina, ki povzroča intenzivne bolečine. Oboli bolečine v kolenih, v boku in križu so navadno posledica ploskega stopala. Tak ljudje se zelo hitro utrudijo pri hoji in stoji, čutijo, da jih v stopalih peče, dobe pogosto mazole na peti in so sploh v nevarnosti, da jim noge odpovejo službo. Individualni obliki noge prilagojena opora lahko vse te bolečine odstrani, če se seveda skelet še ni preveč spremenil. Hoja postane iznova lahka in elastična, noga zadobi svojo prejšnjo lego in obliko.

Negovanje nog je važno ne le s kozmetičnega stališča, temveč tudi zato, ker ovirajo bolečine na nogah svobodno gibanje, vplivajo na splošno telesno razpoloženje in lahko celo ogrožajo socialno eksistenco človeka. Pravilno negovanje nog je kratko izraženo v zahtevi po dobri obutvi. Čevlji se morajo prilagajati anatomiji človeške noge, ne pa samo modi.

Plesni kongres v Parizu.

Od 3. do 7. tm. so bili zbrani v Parizu strokovni zastopniki plesnega pouka iz 14 dežel, da si prvič povedo na mednarodnem kongresu nazore svojih dežel na polju plesnega pouka. Došli so zastopniki iz Francije, Italije, Anglije, Nemčije, Holandske, Belgije, Švice, Češkoslovaške, Jugoslavije, Grčije, Rumunije, Egipta, Avstrije itd. Prva posvetovanja so se gibal okoli doslej navadnih plesov One-step, Boston, Tango, Shimmy, Blues in Java, kakor se izvajajo v posamičnih deželah. Shimmy je bil kratkomaletan črtan z repertoarja plesnih šol, sklenjena pa so bilstvene izpremembe za figure plesov One-Step, Tango in Blues. Boston se vrši odsej hitrejši z odmori v počasnih ritmih, pa tudi Blues bo v svojih tempih precej počasnejši tako, da ne bo imel nič več skupnega s Foxtroto, ki je tudi črtan iz salonskega plesnega repertoarja. Tango se je povrnol od Tango Milonga v svoj stari normalni titem. (Manj figur, dolgi zategnjeni koraki in mali križemkoraki). Potem je kongres poizkusil nove plesse, katerih je bilo predloženih sedem. Posebno je ugajal takoj Five-Step, ki je prišel iz Anglije. Proglasen je bil za ono novost, ki bo najbolj ugajala. Nadalje priprost ples Jimska in končno Huppa-huppa Holandska novost »Volta«, ki bi imela nadomestovati Bostona je bila odlojena, kakor tudi neki nov egiptovski Tango, Samba, ki ga plesajo že leto dni pa ni ugajal radi ekscentričnih figur, je dobil sedaj prijetno preobrazbo, da bo veljal za lahko za salonski ples. Vsi delegati so se obvezali, da spravijo te plesse v svoj učni repertoar. V Parizu se izvajajo te plesse vse povsod pa le ne tam, marveč tudi drugodi po Evropi in po ljubljanskih vogalih se že vabi mladina na plesne novosti letošnje zimske sezone. Na kongresu se je končno ustanovil sindikat plesnih učiteljev in protestiralo se je proti takozvanim plesnim zavodom, ki se pretvarjajo v zabavna podjetja nižje vrste.

Ruske anekdote.

Vrhovni komorik A. Nariškin, ki je služil pri carju Aleksandru I. je bil sicer zelo iznajdljiv, dovtipen in si je kaj rad posmagal v občevarju z dvornimi krogi z besedno igro, a sam se ni nikoli smejal. Nekdo, ko je posetil Petrograd pruski princ, je več dni tako deževalo, da princ ni mogel z dvor. Carja je to zelo jezilo in zato se je posvetoval z Nariškinom, ali bi ne kazalo svetovati princu, naj opusti svoje politiziranje ob tako slabem vremenu.

Kaj še, vaše Veličanstvo, je odgovoril Nariškin. Princ vsaj ne bo mogel v Berlinu reči, da smo ga sprejeli suho.

Nariškin se je najbolj bal smrti. Ni trpel, da bi govorili v njegovi navzočnosti o smrti. Car Aleksander ga je hotel dražiti in mu je rekel nekdo: Danes sem s teboj tako zadovoljen, da ti obljubim: če umrješ, ti dam postaviti krasen spomenik.

Koliko pa mislite potrošiti zanj, Vaše Veličanstvo? — je vprašal Nariškin.

Zakaj te to zanima? Rad bi prosil Vaše Veličanstvo, da mi podari ta znesek pred smrtjo. Priredil bi veliko svečanost in povabil tudi vas. Tako bi zabaval Vaše Veličanstvo bolje, nego svojo smrt.

Neki navihaneč, ki ga je imel Nariškin dolgo v zločudu, je opazil nekdo komorika kov oguljeni klobuk ter je nagovoril Nariškina:

Čujte, kako to, da se vaši klobuki tako hitro obnosijo?

Bržkone zato, ker nosim svoj klobuk pod pazduho, vi pa na butici.

Slavni ruski igralec Peter Karatigin, znameniti komik in avtor mnogih komedij in vaudevilov, ni imel na glavi nobenega lasu. Nekdo je prišel na poti v gledališče v veliko gnečo. Tramvaj bi bil kmalu povozil na križišču nekega pasanta. Znanec, ki je videl to nevarnost, se je obrnil k Karatiginu, rekoč:

Za las je manjkalo, pa bi prišel nesrečni pod tramvaj.

Karatigin je snel klobuk, pogladil si je krasno plešo in odgovoril:

Samo za las? Hvala Bogu, da nisem bil jaz v njegovi koži. Bil bi že mrtev.

* * *
* Avto v 11 minutah 40 sekundah. Te dni je posetil Fordove tovarne angleški prestolonaslednik, ki se nahaja v Ameriki. Pri tej prihiti so delavci dosegli izreden rekord in izdelali avto v 11 minutah 40 sekundah.

* Deklica in mačka. Štiriletna kmečka deklica in dobra domača mačka sta gojili med seboj veliko prijateljstvo. Deklica ni mogla živeti brez mačke in mačka ne brez deklice. Hodila je spat k deklici v posteljo. Ko je mačka dobila mladice jih je imela samo par dni na skednju, potem pa jih je z velikim ponosom prinesla v posteljo k deklici, ki jih je bila zelo vesela, in je odšla mačka tam s svojimi zarodkom prenočevala. Hlisa gospodinja je napravila ter idli konec in poglala mačjo družino v kravi hlev, spalnico deklice pa je trdo zaklenila in okno zaprla. Nekdo pa je bilo okno odprto in drugo jutro je našla gospodinja v postelji pri čerki zopet vso mačjo družino...

* Ogromnega karpa so potegnili iz vode pri Kichbarkanu v nemški provinci Slezvig-Holstein. Dolg je skoraj en meter, obvežen je nad 80 cm in težak je nad 30 funtov. Pravijo, da je star več nego sto let. Nekaj časa so ga ogledovali, potem pa so ga spustili nazaj v vodo, kjer naj živi karp-očanece naprej svojo visoko starost.

* Boj proti ženskim kratkim lasem. V Ameriki se bje že dalje časa boj proti ženskim kratkim lasem. Toda v Mehiki je ta boj na strani duhovščine še hušji. Vršil se je v Mehiki evharistinski kongres in na tem so sklenili, da se ne sme pustiti v cerkev nobene ženske, ki bi imela količjak gole roke ali bi bila dekoltirana. Mehikanski nadškof pa je nadalje odredil, da morajo ženske opustiti kratke lase, ker sicer od 1. januarja 1925. ne bo nobena ženska s kratkimi lasmi pripuščena več v cerkev k sprejetju obhajila.

* Težak davek. V Kristijaniji je nastal konflikt med natakari, gostilničarji in finančno oblastjo. Natakari se branijo od 1. oktobra dalje veljavno naredbo glede davšine na račune iztirjavati od gostov, ako se jim zajedno ne dovoli, da pribijejo k računu svojo napitnino 10%. Proti temu pa se dvigajo krčmarji in tako je danes v restavrantih in Kristijaniji nemogoče pobirati omejen davek.

B. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Thunder ni imel ničesar, kar bi ga navduševalo; vse se je združilo, da ga tira v obup. Vendar je skušal obvladati svoje živce in zbrati moči, da si vsaj samemu sebi prištedi sramoto in ne prosi usmiljenja v trenutku, ko bi se mu ti človeški mersarji približali, da opravijo svoj strašni posel.

Dve ure je že ljudstvo plesalo okoli ognja. Čarovniki so zapovedali prinesiti tri ogromne malike, izrezljane iz celih drevesnih debel. Postavili so jih pred ogenj. Častnik jih je neprestano gledal, da bi ne videl strašnega kupa človeškega mesa, ležečega pred njim. Vprašal se je, kako morejo bitja, ki so ustvarjena kot on, oboževati te sirove pobarvane lesene klade. Ti maliki so imeli ogromne črne luknje mesto oči, usta so bila odprta in silno široka. Iz njih je visel ostuden dolg rdeč jezik. Na njihovih glavah so bili pritrjeni veliki nočni ptiči z zakrivljenim kljunom in razprostrtimi krili.

Čarovniki so razbijali po votlih trebuhih teh groznih bogov, češ da začno na ta način duhovi govoriti.

Plesalci so bili že utrujeni. Slavnost je dospela do druge točke.

Thunder je opazil, kako so ženske zbežale in

58

se poskrile, dočim so moški prenehali plesati in pobrali svoje kole.

— Prišel je trenutek, ko bi vsak pošten kristjan molil, si je mislil Thunder.

Toda ropotanje bobnov, prepevanje in divji kriki so mu zmedli duh. Vrvi, ki so mu stiskale gležnje in zapestja, so mu prizadevale take bolečine, da je izgubil nit svojih misli.

In vendar se je spomnil neke stare, stare molitve, ki jo je nekdanj tak pogosto ponavljal na kolenih svoje matere... Na misel so mu pa prišli samo stavki brez reda, ki jih je skušal moliti: ...zgodi se tvoja volja... in nam odpusti naše dolge...

— Da, naše dolge... in napake, si je mislil Thunder, ki je videl, kako stopajo ljudožrci k njemu, žareči od veselja.

Silen moder blisk je razsvetlil prostor in mu zatemnil pogled.

Thunder je zatislil oči.

To je bila smrt! Vesel je bil, misleč, da je gledal divjakom v oči in ni zatrepetal.

Silen krik iz tisoč grl je zaoril proti nebu. Thunder je začul čudno šumenje, kakor pri kakem vodopadu. Zdelo se mu je, da udarja tisoče bosih nog ob trdo zemljo.

Ali je bila to smrt? Ali so ga pobili s kolom?... Ničesar ni čutil... in vesel je se tega. Njegove oči so se napol odprle... Nov moder

blisk je švignil v istem trenutku v zrak, nato pa še eden. Razsvetljevala sta prazni prostor, rdeči ogenj in zapuščene malike.

Kako, ali res ni bilo nikogar več?

Skušal se je zravnati, a v tem trenutku mu je nekdo šepnil na uho:

— Ne ganite se. Prerežem vam vaše vezi.

Pri luči ugašajoče rakete je Thunder spoznal Vajiti.

— Vi! je vzkliknil.

— Da, jaz. Mirujte! Tako! Gotovo! Naglo, požirek žganja. Požurite se vendar, prokleti Anglič! Sedaj pa morava teči, kar naju neso noge.

Alkohol je v trenutku okrepil poročnika. Vajiti ga je parkrat krepko sunila v hrbet, da se je zravnal, in ko je bil pokonci, je videla, da lahko stoji in hodi.

— Hitro torej! Divjaki se vrnejo, tecite za menoj, a pazite, da ne padete, ker drsi.

— Angel z nebes...

— Hi-jo! Naprej!

Dala mu je sunek pod rebra in pričela teči skozi goščo.

Thunder je razumel, da sedaj ni čas, da se ji zahvali. Sledil ji je.

Nekaj minut pozneje sta prispela do čete, ki jima je prišla na pomoč, ko je zapazila rakete.

Niso čakali nevarne vrnitve ljudožrcem, temveč požurili so se v dolino.

Vajiti je skromno stopala med mornarji. Načrt

se ji je bil posrečil, toda njej ni niti prišlo na misel, da bi se moglo zgoditi kaj drugega!

Prosila je častnika, naj ji da malo smotka; dobila jih je polno pest. Pojedla je dva kosa mrzlega mesa in bila tako dobre volje, da si je pridobila vsa srca.

Thunder se ji je pristrčno zahvalil. Solze so se mu svetile v očeh. Upal je na prijazno besedo, na nasmeh, na pogled... Ona se mu je pa smejala v obraz, ga pustila in se vso dolgo pot izborna zabavala z malim mlečezobnim praporščakom, ki se je je tiščal. Toda kmalu je dobil krepko zaušnico, ko jo je skušal v temi poljubiti.

Ljudožrci so nedvomno menili, da so njihovi bogovi v bližini odvedli ujetnika; niso se spustili z gorovja, niti nadlegovali male čete na povratku. Vkljub temu si je pa poveljujoči častnik globoko oddahnil, ko je slednjič začul pluskanje morskih valov ob obrežje in v lahni megli zapazil »Aligatorjeve« luči.

Ko je četa videla, da ni nobene nevarnosti več, je postala razposajeno vesela, toda polagoma je umolknila, ko se je približala bregu. Nihče ni poznal pogodbe, ki sta jo sklenila poveljniki ladje in Vajiti in vsakdo je menil, da čaka Thundera prav neprijeten sprejem.

Predno je četa stopila v čoln, je častnik poklical Vajiti, kajti naenkrat je bil utihnil njen smeh in vesela govorica. Toda klical je zaman, Vajiti je bila izginila.

K. MAKUSZYNSKI:

Divjak.

Poleg nas stanuje že par tednov gospod, ki mi dela silno zabavo.

Kot trdi moja boljša polovica in je pripravljena to vsak hip izreči pod prisogo, ne spadam jaz ravno med najprijetnejše ljudi, toda gospod zraven nas... človek bi kar počil.

In sem na ljubo moderni graditvi hiš, ki obstoji v tem, da potegne najbrž med dvema stanovanjema samo lepno ko in jo omeče z ometom, v stanu, da vam poročam o slehernem duševnem razpoloženju, o vsaki besedi svojega soseda.

Tako približno o pol osmih zjutraj se zbudi. Slišim, da prižiga luč. In ni tega prav nič kriv moj fini sluh, kajti spadam, kot trdi moja boljša polovica in je to pripravljena vsak hip prisesti, k ljudem, »ki ničesar ne vidijo in ničesar ne slišijo, temveč tavajo slepi kot mlado ščene po svetu.«

Moj sluh torej nikakor ni kriv, ampak dela moj sosed pri prižiganju svetilke s cilindrom, ki mu pade na svadno na tla in se ubije, takšen ropot, kot bi se zaletel besneč bik v trgovino s steklenim blagom in bi si tam ohlajal svojo jezo.

Ko torej nažiga moj sosed svetilko, začne preklinjati. Jaz znam tudi, ampak sem v primeri s tem mojem pravi revček. Ta ti zna kleti! Še pijan mornar bi postal rdeč. Gospod sosed kolne, ker so užigalice za nič, kolne, ker ne stoji svetilka tam, kamor poseže, kolne... skratka, kolne od tistega hipa, ko je odprl svoja očesa in dokler svetilka ne gori. To se pravi, kolne tudi še potem, kajti mu daje svetilka premalo svetlobe.

Ko se je pošteno izkleš, se začne v postelji stegovati in zehati. In jaz slišim, da pokajo postelja in njegove kosti.

In ko se tako stega in pretega, mora občutiti pri tem gotovo najslajša čustva. Glasove vam daje kot na primer lev, ki je povzli po daljšem postu velbloda z njegovim beduinom vred.

»Uuaaah!... Uuaaah!... Uuaaah!... Takile glasovi prihajajo v moje stanovanje.«

In dajejo ti trije »uuaaah« jako slabo sliko o glasovih, ki jih spušča možakar, kajti so ti »uuaaah« vedno daljši, bolj zategli in trajajo približno dobre četrt ure. In mi je resnično nemogoče navesti tukaj vse te »uuaaah«, kajti bi sicer v tiskarni pošle stavcu za to potrebne črke.

In jih bruhla gospod te glasove s tako silo, da se stresajo okna in se vpogibajo stene.

In je prava sreča, da sem v času, ko začne mož svoje »uuaaah«, že predramljen, kajti bi sicer najbrž prišlo do jako razburljivih prizorov.

Včasih, če me zmoti njegovo levje rjovenje v mislih, potrkam s škarjami, pisemskim obtežilom in klavirnom na steno in kolnem zraven, kolikor pač morem. In plane nato moj sosed iz postelje, preklinja se še hujše in potrkava s posodo za prenog ali s še težjim predmetom nazaj.

»Kakšna manira je to?« se dere v svoji sobi. »Ali bi ne smel človek v tej hiši niti enkrat zehniti? Še danes se pritožim pri hišnem gospodarju... na policijo pojdem, kajti je to naravnost omejevanje osebnosti svobode!... Še tega manjka!«

In začne potem znova zehati... »Uuaaah!... Uuaaah!«

Jaz zijam za njim. »Uuaaah!... Uuaaah!« Ampak zna mož mnogo boljše, to mu moram pustiti. Bi se moral jaz najprej par let trenirati, da bi ga lahko oponašal.

In je vzbudil najin zehalni duet zadnjič velikansko pozornost v hiši, kajti nisva še uuaaahala dobrih pet minut, je priletela na vrata mojega stanovanja hišnica in divje zazvonila.

Odprl sem. Bila je blede kot ministrski papir in je njen obraz izražal strah, osuplost, prepadenost...

»Za božjo voljo!« je zavpila. »Kaj se pa godi? Vsi ljudje v hiši stoje v negližeju na hodnikih in šklepečejo z zobmi od strahu in mraza.«

»Vprašajte mojega soseda,« sem

dejal, »tako rjove kot tiger, ki mu hočejo zobe dreti!«

In je hišnica stekla k sosedu. Slišal sem skrajno razburjeno debato, nato loputanje vrat, nato pa je spet divjal moj sosed v svoji sobi.

»To ne bo tako!« se je drl. »Kakšna država je to, kjer niti zehati ne smeš? Kakšna hiša je to, stanujejo tu morda same kraljčine ali kaj?«

In so frčali skornji in čevlji kar tako po zraku. Završal je neusmiljeno zvonec. »Šo to osnaženi čevlji?« je kričal nad očitno brez sapa prispelo služkinjo. »Če bi jih z lasmi ali kocinami samo pogladil, bi bili boljše osnaženi!... In obleka, samo pogledajte to obleko!... Ali zato plačujem, da dobivam take stvari pod roko? Kar svojo učnino si dajte povrniti, če ste jo sploh kdaj plačali!... In ne zijajte tako vame kot tele nova vrata! Glejte, da izginete!«

In je zletel stol po tleh. Ko se je pričel moj sosed umivati, je nastalo tako pljuskanje, kot bi poskakovalo deset nilskih konj hkratu s trambolina v vodo, in je povzročilo snaženje zob tak šum kot cestni pometalni stroj.

In sem si tako počasi napravil sliko svojega soseda: velik, širokopleč dedec, s šestinastimi lasmi, levjo čeljustjo, za rečimi očmi in hojo, pod katero tlak kar bobni.

Ko pa sem prišel nekega dne domov, sem srečal na stopnicah mladega, šibkega fantka s svetlorumenimi lasmi, vodenimi, sinjimi očmi in obrazom nororojenčka.

Niti sanjalo bi se mi nikdar, da je to moj divji, nezadovoljni sosed, pa je ravno stopila hišnica iz svojega stanovanja in jo je že nahrulil rumenolasec: »Kako pa leži ta preproga?? Kot vrh. Človek si še noge lahko polomi!«

In je izginil skozi vrata. Po glasu sem ga spoznal. »Je s tem človekom križ!« je potegožila hišnica. »Nobena stvar mu ni prav. Če prižgem preje, pravi, da me zatoži gospodarju, da zanalašč navijam cene in stroške za električno razsvetljavo, če ne prižgem, se krega, da si bo še vrta zlomil, kdo mu bo potem kaj dal... o,

takega človeka bi kar z mirno vestjo udušila.«

In je tudi služkinja potožila naši. »E, če bi bil naš gospod, kot je vaš. Vaš vpije in je takoj spet dober, naš pa laja ves božji dan. Pa naj stori človek, kar hoče, nič mu ni prav. Če je kava zjutraj malo bolj vodena, pravi, da bi se še kanarček ne maral kopati v taki čorbi in brozgi, če je pa kava malo močnejša, pa rjove, kot bi ga živega drli!«

»Veste, da sem na srcu bolan in nervozen, pa mi napravite tako kavo, da bi od nje še slona zadela kap!... Uničiti me hočete!... Ugonobiti me hočete, vi večale!«

In sta povabili moji hčerki neko nedeljsko popoldne par prijateljic k nam domov; in so pele in igrale klavir. Je res, da sem slišal že boljše in lepše igrati na klavir, toda tako razsajati pa vsemu ni bilo treba mojemu rumenolasecemu prijatelju.

In kar v stene se je zaletaval. »Ali res ne more imeti človek v tej hiši miru po kosilu!« je kričal. Tu mora človeka hudič vzeti!«

In je razbijal s pestmi po steni, in ko mu je sčasoma postalo to najbrž malo neprijetno, se je poslužil zajca ali nečesa takega. Stena je pokala. In sem se smejal jaz tako glasno, da me je moral slišati. In me je slišal. Še nekaj časa se je drl, nato pa pobegnil z doma.

Dva dni kasneje sem naletel na »divjaka«, tako so ga splošno imenovali v hiši, v električni. Bil je ravno za poslen v hudem prepisu s sprevodnikom.

»Mene,« je kričal, »ne boste ugnali s svojo uradno osebo!... Pravi uslužbenec si ne bo dal podariti par kopejk, tako uslužbenstvo je samo na Poljskem mogoče! Vaša dolžnost je, da ste vljudni, ste razumeli!... Če kdo izstopi, lahko jaz vstopim in če ste imeli že preje prenapolnjeno, niste vršili svoje dolžnosti, jaz vas zato naznamim!«

In je pri tem ubogi slabič kar skakal od jeze. Sprevodnik je bil pametnejši, videl

je, da ima pred seboj nekoga, ki ni popolnoma pri zdravi pameti. In je imel popolnoma prav. Kajti prav pri zdravju ni bil moj sosed. Ampak je fantek le zabaven. Vsako jutro hrešči svoj »uuaaah« in jaz mu ga hreščim nazaj. Jaz nisem tiste sorte, da bi odnehal. Ali bo njega razneslo ali pa mene. Ampak mislim, da bo njega, kajti se jaz imenitno zabavam, ko divja on po svoji sobi.

Kakor čujem je trgovski potnik za razpečevanje beljakovinastih izdelkov. Beljakovine pa ta mož! Nikdar bi si ne mislil tega! Preje bi dejal človek, da je v kakem cirkusu krotilec levov in tigrov!

In če se možička takole pogleda, mu človek ne bi nikdar prisodil, da zmore take »uuaaah«, videti je tako pohleven, tako krotak, kot bi prodajal same božje podobice in molke.

Pravkar me je dohitela hišnica vsa srečna in vesela. »Možakar se seli. Pravi, da je do grla sit, imeti takega »divjaka«, kot sem jaz, za soseda. In mi je hotela hišnica poljubiti roko, pa sem odklonil to ovacijo. In je menila, da mi bo gospodar odpustil februarško najemnino, ker sem rešil hišo tega »divjaka«. Jaz se smehljam. Kajti poznam bolje gospodarje. Tako »divji« sploh ne more biti nihče, da bi doživel kaj takega.

Škoda, da se mož seli! Kajti je moj kašelj znatno ponehal, kar odgovarjam vsako jutro njegovim »uuaaah« s svojimi »uuaaah«. In mi bo jako manjkalo te priljubljene gimnastike pljuč.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposl. Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Za centralne kurjave

najprimernejši je visokokalorični trobnodolski premog. Dobavlja pa po orig. rudniški ceni, glav. zastopnik premogokopa Trobnidol DOM. CEBIN

83-T trg. s premogom, Ljubljana, Wolfova ul. 1/II.

OMEGA
To je ura za vse življenje!

Samo **Din 198** svilen jumper z dolгими rokavi, prvovrsten tricot v vseh mogočih barvah le pri **A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS, Ljubljana.**

Darujte za „Sokolski Tabor“!

Za Vse svete

izdeluje vence, šopke, aranžmaje ter vse druge okraske za grobnice in grobe. Priporoča na veliko in malo cvetne krizanteme — različnih barv — rezane in v loncih ter dekoracije palm, lovorjev in drugo. — Vsakdo naj si ogleda pred naročilom našo zalogo pri trvdki

Fran Šimenc, vrtnarstvo
Gradišče štev. 12.

Mehanična vrvarna, terilnica lanu in konoplje ter predilnica
ANTON SINKOVEC d.d.
GROSUPLJE pri Ljubljani

nudi **JUTA MOTVOZ VREČ** za šivanje in vezanje po najnižjih cenah.

Pisalni stroji, potreščine

mehanična delavnica 3591 (popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Na prodaj

po nizki ceni: par konj (dirjačev), par težkih vozniških konj, trije osebni vozovi, različni tovorni vozovi in konjska oprava. 6571

F. C. Schwab, Ptuj.

Drva

trboveljski premog

H. Petrič

Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 343 T 57

Velika izbira najnovjših: **damskih klobukov:** Novosti vedno v zalogi. **Barborič - Završan** Ljubljana, Mesni trg št. 7. Točna potreba.

Za odgovore uprave naj se prilepi 1 dinar. — Plačilo se vrača.

Mali oglasi

Doma naših oglasov vsaka beseda 50. juna. — Najmanjše pa 5 dinarjev.

Prodaj

Moško suknjo prodam. — Ogleda se: Domobranska cesta 7/I. 6573

Proda se štiri leta stara jazbečarka in trimesečni mladici (1 samic in 2 samci). — Naslov pove uprava »Slo. Narod«, event. pismene ponudbe pod »Jazbečar 6570« na upravo »Slov. Narod«.

Dve peči, na plin in na žaganje — napredaj pri Brestvarju, ključavničarskem mojstru Ljubljana, Sv. Petra nas. 6568

Nepremičnine

Resnim kupcem vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev, graščin, kmetijskih posestev, mlinov, žag in stavbnih parcel — nudi največjo izbiro Realiteta pisarna »POSEST«, d. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24. 55/T

Deteljno seme fiziološki in gobe kupuje 6236

SEVER & KOMP. Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Razno

Pristna ljutomerska namizna in prvovrstna **buteljna vina** letnika 1921 in 1923 — nudi za takojšnjo dobavo iz svoje zaloge — po ugodnih cenah. — Gjuro Valjak, Maribor. 6572

Naprodaj hiša

v Mežiški dolini, v industrijskem kraju ob železnici, primerna za trgovsko ali obrtniko. Hiša ima tri sobe in kuhinjo, v podstrešju dve sobi, klet in električno razsvetlavo. Pri hiši je vrt in voda. Poslopje je v dobrem stanju in krito z opeko. Cena 88.000 Din. Interesenti naj se obrnejo na upravo »Slovenskega Naroda«. 6575

Perje, kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni — tvrdka E. Vajda, Čakovec. 52/T

Trboveljski premog angleški premog šlezijske brikete dobavlja **ILIRIJA** tu, Kralja Petra trg 8. Tel. 220. — Plačilo tudi na obroke. 70/T

Zaloga klavirjev in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Hözl, Schweighofer, Original Stingl itd. — Tudi na obroke! — Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5. 30

Mehanično umetno vezenje perila, zastorov, toalet, obšivanje (entlanje) vložkov, motivov in čipk — predtiskarija najmodernejših vzorcev za ročna dela — izgotavlja Matek & Schein, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. 6462

Moderne damske cilindrske oblike

došle v klobučevini (filcu), barvno in plišu raznih barv. Cena od Din 300; barzun in klobučevina (file) od 160.— dinarjev naprej.

M. Horvat, modistka, Ljubljana, Stari trg 21. 63/T

Naznanilo! Večja množina raznih otroških in igračnih otroških vozikov (ostankov posameznih vzorcev) tovarne »Tribuna« — se po znatno nižji ceni prodaja. — Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 80/T

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

»VRT«, Džamonja in drugovi, družba z. o. z. Maribor. — Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepcov) v najlepših vrstah in v vseh oblikah. — Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cipe in podloge istih. — Seme zelenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno okusno grmovje in dreve je imamo celo leto! — Zahtevajte cenike! 6274

I. Magdič, krojač,

Ljubljana, Gledališka ulica 7 — se pripravlja za idočo sezono. 97/T

Stanovanjca

Odda se soba s hrano ali brez — ena ali dva gospodoma. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 6574

Dopisovanje

Znanstvo! Gospod, samotarec, rodom Slovenec, srednje starosti, zdrav, simpatičen, mirnega značaja, trgovsko naobražen, — z manjšim kapitalom v govorini, želi vsled pomanjkanja znanja, ako mogoče, z jednako gospo ali gospodično — znanja, skupne sreče, ljubezni in event. poročitve. — Tajnost strogo zadržana in le resne in ne anonimne ponudbe s sliko, koja se na zahtevo vrne takoj. Vse drugo v koš. — Cenjene ponudbe pod »Sreča in ljubezen 6569« na upravo »Slov. Narod«.

6577

+

Slovensko bralno društvo naznanja, da je umrl njegov častni in dolgoletni zaslužni predsednik, gospod

RIKO MALLY

Slava njegovemu spominu!

V Tržiču, dne 23. oktobra 1924.

6578

+

Dve duši v Bogu nerazvezni tesneje le še združiti smrt!

Naša miljenka, gospodična

Franci Dobršek

je danes ob 17. uri v 18. letu starosti, vsa udana v kruto usodo, odhitela k svoji mamici.

Le malo dobrega je je dalo kratko življenje, zato naj jej bo prihodnje tem veselejšje.

Nepozabno sestro, vnukinjo in nečakinjo sprejmemo jutri ob 14 1/2 uri iz držav. bolnice k Sv. Križu. Kdor jo je poznal, naj je ne zabi!

Zalujoči rodbini **Dobršek in Ekar.**